

GEGUŽĖLE, šį metų  
Tu anksčiau pas mus parlėk,  
Apraudoki mūs vargelį,  
Našlaitėliams mums padėk!

Bet parlėkus nepažinsi  
Tu šalės Lietuvos -  
Neatras, kur giedojai,  
Tos šalės mylimos...



Laisva Lietuva  
Atgimimo Sąjūdas

# Laisvoji Lietuva

FREE LITHUANIA

911 West 32 St.  
CHICAGO 8, ILL.

Telef: FR 6-5416

"Entered as second class mat-  
ter at the post office at  
Chicago, Illinois."

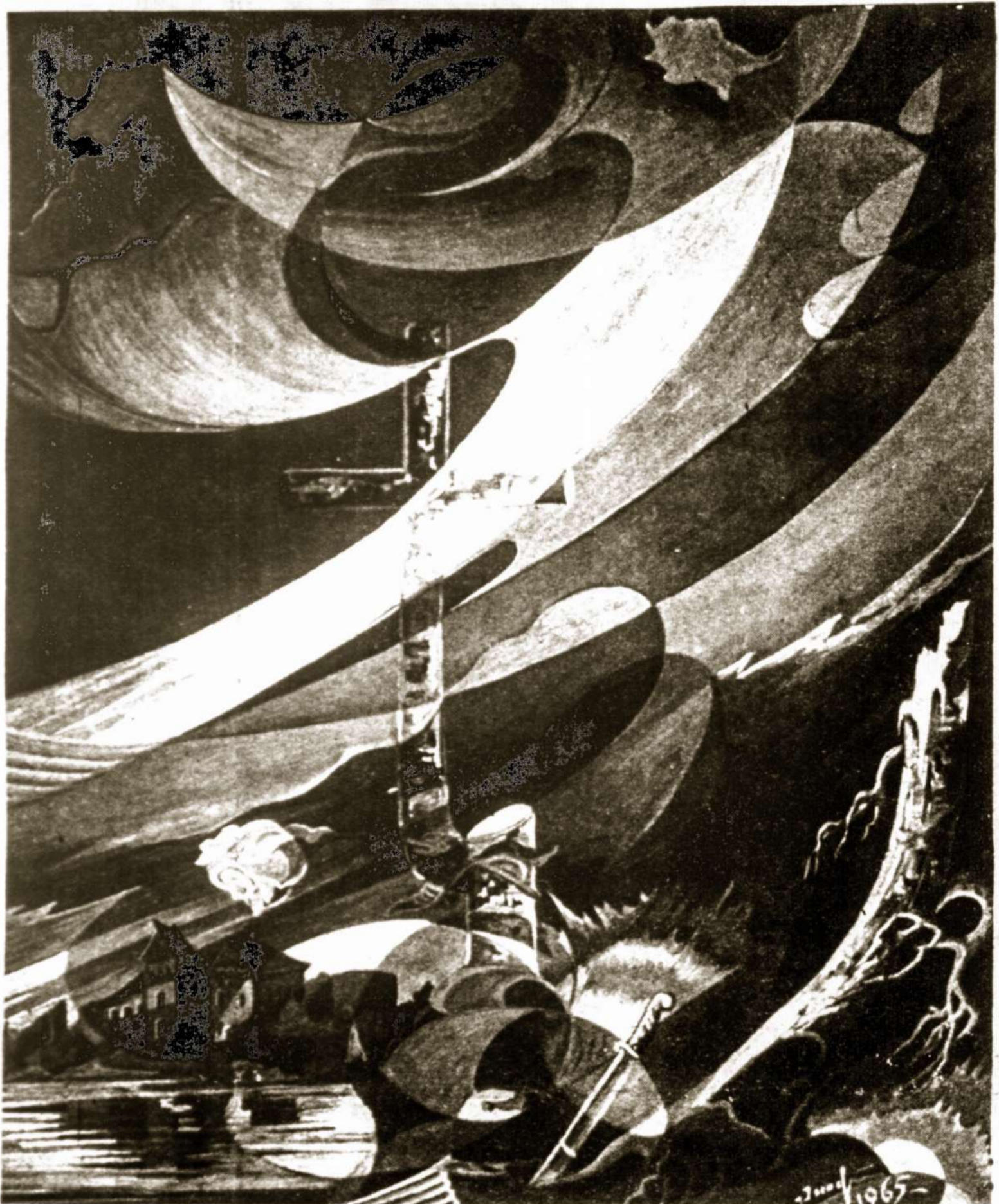
EINA DEVYNIOLIKTUS METUS

1965 BIRŽELIO - JUNE 3

Nr. kaina - 20 ct.

Nr. 11 (954)

## BROLIAI IR SESĖS LIETUVIAI!



TAU, MIŠKO BROLI! (Partizano kapas) ir dešinėje LIETUVA PANČIUOSE. Aliejus. Puikūs dail. J. JUODŽIO paveiksai, vaizduoją nelaimingą Lietuvą nešančią baisią vergiją jau 25 metus! Kovon, lietuviai, už tautos laisvę!

Šį Baisųjį Birželį minėsime skaudžiu ir liūdnu atminimu Lietuvos Nepriklausomybės netekimo ir lietuvių tautos vergijos, kančių, žudynių ir trėmimų iš tėvynės 25 metų tragišką ir sopulingą sukaktį.

1940 metų birželio 15 d. Sovietų Rusijos raudonoji armija klasta ir smurtu įsiveržė Lietuvon ir kaip piktas, klastingas žudikas atėmė Lietuvai laisvę ir nepriklausomybę.

25-ųjų metų rusiškojo bolševizmo nueitas kelias Lietuvoje liko skaudžiai atžymėtas baisiu teroru, krauju, ugnimi ir tautos naikinimu, o pavergtųjų lietuvių ašaromis ir sielvaitu. Tame kruviname okupacijos kelyje okupantas jau sunaikino didelę lietuvių tautos dalį.

Narsūs Lietuvos partizanų žygiai žutbūtinėje kovoje su rusiškuoju bolševizmu, tūkstančiais jų nežinomų kapų nusėta mūsų tėvynės žemė ir nesuskaitomos aukos Sibiro kankinių įpareigoja mus, laisvėje esančius lietuvius, besąlyginiai kovoti už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybės atstatymą.

Todėl minėkime ir prisiminkime tą skaudžią ir liūdną mums sukaktį ne sielvarto ašaromis, ne dejonėmis ir neveltimi, bet tikru lietuvišku ryžtingumu, didžiu ir nepalaužiamu tikėjimu Lietuvos Laisvę!

Garbinga ir didinga mūsų tėvynės praeitis teuždega ugnimi kiekvieno lietuvių širdį štai žutbūtingai kovai!

Partizanų kankinių kapais nuklotoje ir gausiai krauju aplaistytoje žemėje, laisvės saulėtekyje vėl atgims Laisva ir Nepriklausoma Lietuva!

ALT



## ŠTAI BOLŠEVIKŲ IŠLAISVINIMO DOVANOS LIETUVAI

Baisiojo komunistinio vėžio sugriaužtoji Sovietų Rusija, dvasiniai ir fiziniai sunaikinusi rusų tautą ir atkakliai besistengianti pavergti vargū ir sunaikinimui visą dar likusį laisvąjį pasaulį, prieš 25 metus viešai ir įžaliai panorė ir kitų tautų kraujo. Ir to barbariško laukinio gėdulio pirmosiomis aukomis patapo trys Pabaltijo gintarinio kranto tautos, trys laisvos, nepriklausomos ir taikingos valstybės - Lietuva, Latvija ir Estija.

1940 metų birželio 15 d. Sovietų Rusija, sulaužiusi visas pasirašytas sutartis ir iškilmingus pasižadėjimus, klastingai, brutaliai ir be jokios priežasties okupavo Lietuvą. Nesuskaitomos raudonosios armijos gaujos, komunistinio nežmoniškai nuskurdintos, nuplyšusios ir išbadėjusios, kaip amaras tą dieną užplūdo mūsų tėvynę - Lietuvą.

Jau pačią pirmąją bolševikinę okupacijos dieną Lietuvoje prasidėjo baisus teroras - lietuvių suėmimai, tardymai, kankinimai, šaudymai ir žudymai naktimis siaubingose NKVD rūsiuose. "Išvaduočiai" buvo teisiama naktimis sužverėjusių NKVD "teismų" be jokių liudininkų ir gynėjų ir tuoj pat išvežami slapta į Sibiro vergų stovyklas, ilgų metų katarogoms, lėtai ir baisiai bado ir kankinimų mirčiai.

Dar tik tai pirmaisiais pavergimo metais bolševikiniai okupantai išžudė, išrėmė į Sibirą ar kitaip su-

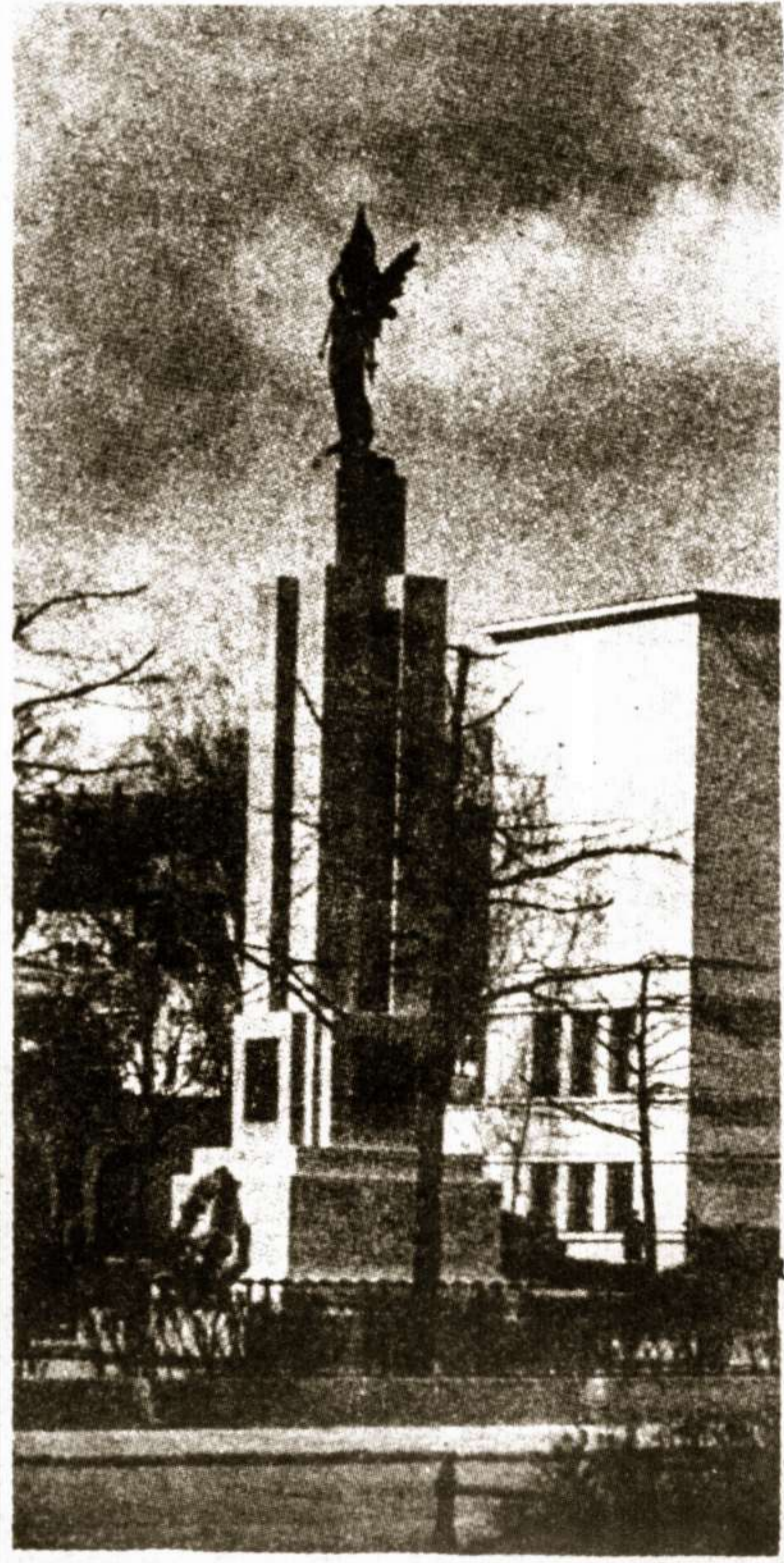
naikino apie 80.000 lietuvių patriotų. II Pasaulinio karo pasekoje, bolševikai įsiveržė Lietuvon antrą kartą, išnaikino kur kas daugiau lietuvių, negu savo pirmojo bolševikmečio siautėjimu. Bolševikų pagrindinis amatas yra - išnaikinti visas kitas tautas, kurios nepasiduoda subolševikinamos.

Nebeužbaigiami nekaltų žmonių žvėriški trėmimai į Sibiro koncentracijos stovyklas, šaudymai ir kormai NKVD polkicijos be jokio teismo vietoje, pareikalavo iš mūsų tautos jau šiandien sunkiai ir beapskaičiuojamą aukų skaičių.

Pačių bolševikų viešu pasigyrimu, laikotarpyje 1945-55 metų jie sunaikino apie 30-40.000 Lietuvos laisvės kovotojų - partizanų, didvyriškai ir desperatiškai ginklu pasipriešinusiu bolševikiniam okupantams, iki pasakutiniojo kraujo lašo ir gyvybės kaina kovojusių už savo tautos šventąją teisę - laisvę. O tai buvo pats brangiausias ir patikimiausias lietuvių tautos elementas - daugiausia lietuviškas jaunimas! Šiose kovose okupantai bolševikai prarado keliosdešimtis ar net kelis šimtus kartų daugiau savo vargingų, nužmogintų ir nelaimingų kovotojų.

Tuo pačiu laikotarpiu bolševikai, keršydami lietuvių tautai už didvyrišką pasipriešinimą jų antrajai okupacijai ir prisimindami savo pirmųjų okupacijos metų labai negarbingą ir tragišką galą, kada lietuviai parti-

zantai, juos mušdami, nusivijo iki pat buvusių jų bolševikinių rubežių, sunaikino didelę dalį Lietuvos teritorijos gyvenviečių, daugiausiai kaimuo-



se, sudegindami ne tik atskiras sodybas, vienkiemius, bet ištisus kaimus jų gyventojus išžudydami vietoje arba ištremdami žiauriausiomis priemonėmis į savo baisųjį Sibirą - jau niekada nebegrįžtama...

Ir šiandien dar didelius Lietuvos plotus "puošia" gaisrų aprūkyti akmenys, apaugę usnimis, žymėdami tas vietas, kur nepriklausomoje Lietuvoje buvo mūsų darbščių ūkininkų gražios sodybos. Todėl ir šiandien dar okupantai bolševikai niekam atvykusiam iš užsienio, net savo patikimų "pažangiųjų" ekskursantams neleidžia išvykti iš Vilniaus miesto ribų, niekam neleidžia lankytis okupuotos Lietuvos provincijose, niekam neleidžia pamatyti savo gimtinės.

Aišku, kad net pats "pažangiausias" pamatęs savo gimtosios sodybos vietoje tik aprūkusius akmenis, nuoširdžiai apsiašarotų dėl tokio komunistų "rojaus"...

Pagal pačių okupantų statistinius duomenis, laike 25 metų jų žvėriškos okupacijos, lietuvių tauta neteko didelės dalies savo narių. O norėdami tai užmaskuoti prieš laisvąjį pasaulį - bolševikai išžudytųjų ir ištremtųjų lietuvių vieton atgano iš savo stepių gilumų rusus, kuriems išdalino lietuviškus pasus, daugumoje atveju sulietuvindami ir jų rusiškas pavardes!... Gi likusieji pavergtam krašte lietuviai yra rusinami laukiniai kvalifikuotomis priemonėmis,

kurios bolševikams yra visiškai priimtinos.

Bolševikai "iškilmingai" minėdami Lietuvos okupacijos 25 metų sukaktį, nori įtikinti laisvąjį pasaulį savo nešvankiai sukta propaganda, kad tai esanti "džiaugsminga Lietuvos išlaisvinimo sukaktis"!

Taip, Lietuva buvo išlaisvinta iš didelių dalių jos gyventojų, likusių "išlaisvinti" iš bet kokios privatinės nuosavybės ir visas kraštas žiauriai paskandintas ugnyje, kraujuj ašarose ir skurde.

Visa Lietuvos žemė virto vienu dideliu kapinynu. Bolševikų išžudytų nekaltų gyventojų ir Lietuvos laisvės gynėjų - partizanų kapų neženklinas joks kryžius, kryželis, joks žuvusiųjų atminimo ženklas. Tuos nežinomus kapus ištikimai saugo Lietuvos giria šilai, gojeliai ir paslaptieji maitai. O savo širdyse tautos kankinių ir didvyrių kapus amžinai saugos laisvojo pasaulio ir pavergtos tėvynės lietuviai!

Lietuvių tauta niekad neužmirš ir šauksis keršto okupantams bolševikams už "broliškas dovanas", kurių taip gausiai gavo iš jų per 25 "išlaisvinimo" metus...

LAISVASIS PASAULIS, pabusk, atsimerk ir pasižiūrėk ir tu bent kartą į tas bolševikiškas "išlaisvinimo" dovanas!

ALT

Idėjos, jei didžios, nemiršta, kaip žmonės.

IMPERFECT IN ORIGINAL

# AR TOBULYBĖ YRA PASIEKIAMA ?

"Laisvosios Lietuvos 9 Nr. (952) V. Toli valdis straipsnio antgalviu klausia: "Ar tobulybė yra pasiekiamą?"

Pradėdamas dėstyti mintį, klausimą pakartoja ir pažymi, kad tema yra sena kaip pasaulis. Po šito vel stato klausimą: "Kas yra tobulybė? Jeigu tema yra sena ir dar tiek, kiek senas pasaulis, kaip galėtų būti nežinoma jos esmė? Autorius gėnėra tikras, todėl pats atsako: "Atrodo, tai būtų absoliutė vertybė". Ir pagaliau, tobulėjimą riša su medžiagos pasauliu, pats abejodamas tuo vyksmo galimumu del nepetrūkiamo medžiagos judėjimo ir per tą judėjimą jos nuolatinį keitimąsi.

Sutinkant, kad tobulybės klausimas yra senas, neprivalu užmisti, kad jis visada buvo siejamas su žmogaus dvasiniu pasauliu, bet ne šalia jo, vien tik gamtos bei visatos (apie ką rašo V. T.) su visais jos atributais pulsavimu. Judėjimas yra gyvenimas, gyvenimas - tai judėjimas. Kas nejudą yra negyvas.

"Medžiaga be perstojo vykstančiame judėjime visą laiką keičiasi" - rašo V. T. Bet juk ir žmogus beveik visą žemėje randama medžiagą savo protu ir rankomis perkeičia ir architektūros ir dailės meno, bei puošmenų objektus. Net ir savo kūnui pridengti gyvą augalą (liną) pavėrdžia ir drobę ir daug kitų medžiagų. Žmogus medžiagą perkeičia ir sau naudingas mašinas, bei rakandus. Iš medžiagos sukonstruoja greičiausias susisiekimo priemones, palknęs ir darbą gamtos jėgas, kaip elektra ir atomas. Gal nebereikalo 19 šimtmetyje, pradėjusiam šioje srityje sparčiai pasižymėti naujais atsiekimais žmogų imta vadinti gamtos karaliumi. Tad savaime aišku, kad tam gamtos valdytojui ir priklauso tobulėjimas, kaip vieninteliu Kurėjo atstovui žemėje. Kristus taip pat mokė: "Bukite tobuli, kaip tobulas yra jūsų dangiškas tėvas".

Žmogaus atsiekimai technologijos mokslo pagalba, kad ir kaip toli žengiant pirmyn tobulinant savo kūrybą, tobulybės niekuomet nepasiekia. Tai yra ir bus tikrai pažanga. Tobulybės priklauso tam, kas nesiekia, nežino galo, nei pradžios. Toku žmogaus AS yra. Dėl aiškumo galėtume pasiiliustruoti, kad ir šitaip: Jeigu sakoma - mano ranka, mano galva, mano širdis, mano kūnas ir tt. - tai kas tas "AŠ"? Tas tai aš ir sudaro žmogaus tobulėjimo lauką kurį jis savo protu ir intuicija turi valyti nuo "piktžolių" - visų blogio palinkimų, žalingų sau ir aplinkai emocijų, siekiant estetinio grožio tiek kalboje tiek elgesiu; nes - vyruojančio širdies gerumo visiems ir visapusiškos teisybės. Kazkur teko skaityti, kad ir nekaltas melas jau palieka nenutrinamą dėmelę žmogaus dvasios skraistėje.

"Trumpas yra žmogaus gyvenimas" rašo straipsnio autorius. Jeigu žmogus nuo pat užgimimo būtų supažindinamas su tobulybės privalumais, kaip gyvenimo tikslu, gal ir jo amžius būtų ilgesnis. Tačiau, kaip bebūtų, jei žmogus nori grįžti į Absolutą, iš kurio yra išėjęs - bažnytinu terminu sekant šventumo siekti, kaip sutvertas pagal Dievo paveiklą - savo dvasios tobulinimas yra svarbiausias gyvenimo uždavinys kiekvienam, kad išėjęs iš gyvenimo būtų vertas susilieti su Absolutu.

Kad žmogus savo dvasinį pajėgumą gali išvystyti net iki fizinio pasipriešinimo prieš gamtos jėgas, parodo, kad ir toks pavyzdys: Prieš keletą metų "Drauge" buvo tilpęs straipsnis "Indų joga nėra stebukldariai".

Straipsnyje rašyta, kad vienas hindų dvasininkas mokytas joga, užlipęs ant aukšto bažnyčios bokšto, šo-

ko nuo jo žemyn ir nušokęs nuėjo sau sveikas, kaip niekur nieko. Aiškinta, kad jis buvo išmokęs žemės trauką atsispirti. Suprantama, jog ne fizinio pajėgumu jis to atsiekė, bet valios jėga, kuri glūdi žmoguje tik išsinerus iš gyvuliškumo.

Jeigu žmogus gali prieš žemės trauką atsilaikyti be pašalinės kūnui pagalbos, tuo labiau jis gali atsilaikyti prieš kiekvieną blogio grėsmę. Todėl, kiek tenka pritrėnkiančiai nustepti ir paprastai mirtingajai užtikis spaudoje patarimą nusilenkti velniui, jo klausyti. Taip pat Naujeneso gegužės 11 d. 1965 mt. Juozas Mielulis straipsnyje "Estetiniai Prietarai" tęsinys 24-"Tačiau

## Rašo O. Alginienė

su velniu turime būti labai atsargūs, nes velnias yra išdidi ir kerštinga dvasia - ir be jokios savigarbos. Jo akivaizdoje turime būti labai nuolan kūs, neklausti jokių klausimų ir akiai priimti jo autoritetą" ... Visų pirma norisi pastebėti, koks gali būti išdidumas be savigarbos? Keista, kad ir inteligentai neskiria išdidumo nuo puikybės. Tikrai išdidūs žmonės tampa herojais. Išdidusis ir badu mirdamas iš savo niekintojo neprimams numesto karnio. Taip pat ir kankinamas laikysis išdidžiai. Gi puikybė pasiūšausęs, egoistiniai savimeilius kai jam gerai sekasi vaik-

ščioja pasipūtęs, niekina žemesnės padėties žmogų, arba neturtėlį. O kai toks patenka į vargą, tai ir savc budeliui gali laižyti kojas. Išdidus ne keršija, nes tai jam per žema.

Grįžtant prie velnio - jis yra tik puikybės ikūnytojas, kas yra pasakyta ir šventame rašte, jo tikslas yra sėti ir skleisti blogį iki aukščiausio laipsnio. Vargas žmogui, kuris pasiduoda jo gundymams ir pildo jo užmačius. Žmogus savo dvasia stovi sukščiau už velnią, tad ir jo prievolė yra ne tikrai laikytis virš jo, bet ir tobulinti ją iki tokio laipsnio, kad velnias sutikęs žmogų ištolo bėgtų jam iš kelio. O susiduręs akis į akį kamuoli susiriestu

vien nuo žmogaus žvilgsnio. Velnias tikrai tada pavojingas žmogui, kada šis yra moraliai žlugęs.

Senovės lietuviai velnio nebijojo, ką mes patiriame iš tautosakos. Čia visur jis yra pristatomas kaip kvailas ir bejėgis net su pikta boba kovoti. Mūsų pasakose žmogus susibičiulavęs su velniu visada jį apgauti. Pasirodo, kad senovės lietuviai estetiniai stovėjo aukščiau, kad ir savo prietaruose. Pasitikėdami Dievo malone, pildydami Jo įsakymus ir malda patys to nenujausdami senovės lietuviaiėjo tobulėjimo keliu, kiek tai buvo įmanoma.

Turint tikrą norą ir tvirtą nusistatymą tobulybė yra pasiekiamą.

# PABALTIO PAVERGIMO TIKRIEJI KALTININKAI

## Rašo - E. Karnėnas

thony Eden knygos "The RECKONING" apžvalgininkas: "A touch of acid gives some sharpness to quick glimpses of FDR. In long sessions with him at the White House in March of 1942, Eden was understandingly startled to hear the President muse that the Americans and the British and the Russians should "police" Europe after the war, allowing smaller powers nothing but rifles. Even more remarkable was a fantastic notion for a new state of "Wallonia" to be forged from the Wallon parts of Belgium, Luxemburg, Alsace-Lorraine, and part of northern France. From then through Yalta, Eden could not stifle a suspicion that Roosevelt's knowledge of world geography largely rested on his experience as a stamp collector." (The Sunday Herald Tribune BOOK WEEK March 28, 1965). (Mano pabraukta. E. K.).

Taip buv. JAV prez. F. D. Rooseveltą apibuina britas A. Edenas. Ne-

muostabu, kad "daugiausiai iš pašto ženklų rinkimo pasaulio geografijos žinojimą turėjęs" prez. FDR tokios košės privirė...

Jeigu Jaltoj buvo "privirta košės", tokie vyrų gali pataisyti reikalus, jeigu dar nėra per vėlu. Jis, kaip iš visko matyti, yra pranašesnis už buvusį savo pirmtaką ir kitus prezidentus nuo FDR laikų.

Norėtusi, kad Amerika tęsetų buv. prez. J. F. Kennedy testamentą, kurio žodžiai iškalti 7 tonų akmens paminkle Anglijoj: "Let every nation know that we shall pay any price, bear any burden, support any friend or oppose any foe, to assure the survival and success of liberty". Mišėdami tragišką Pabaltijo pavergimo 25 metų sukaktį, tikėkime, kad to testamento žodžiai taikomi ne laisvoms, valstybėms, bet ir pavergtoms tautom. Norėtume tikėti, kad tie Amerikos prezidento žodžiai nėra vien tušti išsireškimai, kaip tušti ir laikni buvo prez. Wil-

kyla klausimas, kodėl FDR ipėdinis prez. H. S. Trumanas negalėjo pašlijusius reikalus pataisyti Potsdamo konferencijoj? Ar gi ir jis tiek pat supratimo turėjo apie pasaulinę geografiją, kiek ir FDR? Galimas dalykas, nes iš vidurinių mokslų bagusio politiko sunku reikalauti tinkamo žinojimo pasaulinius reikalus sprežiant.

PO DVIDEŠIMT METŲ  
Kaip po I pas. karo Amerikai savo nuętarą atsukus visapusiškai išsilavinusiam buv. prez. W. Wilsonui, profesoriui, JAV grįžo prie izoliacionistinės politikos ir dėl to turėjo greit vėl į pasaulinį karą eiti, taip ir po Jaltos ir Potsdamo padarytų klaidų nebuvo ir nėra ramybės: Graikija, Korėja, Kuba, dabar Vietnamas, Dominika ir kt.

Pagaliau Baltuosiuose Rūmuose turime vyrą, matyt, yra savo vietoje ir elgiasi kaip dera galingiausios valstybės pasaulyje galvai. Tik sono laisvės deklaracijos ir Atlanto Chartos iškilmingi pareiškimai.

# MŪSŲ LITERATŪROS KLĖTIS LONDONE

## Rašo - J. Rutkus

Jau eilė metų kukliu santūrumu, bet ir ryžtingu ištvermingumu verčia reikšmingą kultūros vagą NIDOS knygų klubas Londone. Tokio nuosekliai rimto dėmesio mūsų raštijai nepajėgia parodyti nė viena leidykla Amerikos žemyne: čia vieni užsimoja plačiau nei gali apbrėpti, kiti renkasi medžiagą pagal savo spalvą, o NIDA vienintelė nesišoka puikybėn nei neskirsto į savus ar svetimus

- kasmet išleidžia vis po keletą vergingo turinio knygų. Visos jos patrauklios plačiam visuomenei, t. y. nėra jų tarpe nei per daug nuobodžių nei itin specialiausių, siauro turinio. Šitaip pavyzdinai darbuojasi leidykloje rašytojas K. Barėnas, ne tik

rankraščius gilū skoniui atsijoda - mas, bet ir spaudą bei korektūrą uoliai prižiūrėdamas. Ir toks palyginimo rezultatas: JAV dažnai išeina gana puošnių, paviršiumi apdailintų ir brangiai geru popierium, spalvingu viršeliu išleisduintų knygų, bet jose paprastai knibžda gausybės visokių klaidų (menka redakcija bei korektūra), kai NIDOS knygos iš paviršiaus atrodo skurdokai (ir dėl to pigios - kiekvienam prieinamos), bet jų turinys ir redakcinė priežiūra - visuomet aukštame lygyje. Tap šis mūsų kultūros židinys vertai nusipelno kultūrinės premijos, tik žinoma, jos kuklumas, tur būt, ne nemėgins to sau išreikalauti.

Ypatingai mus domina neseniai NIDOS išleistas literatūros metraštis PIRMOJI PRADALGĖ. Tai turininga 280 psl. knyga (jau nr. 51), kurię telpa net 33 autoriai.

Kai pagalvoji, tiesiog darosi gėda, kad mes per dvidešimt pokario metų laisvame pasaulyje gyvendami lig šiol nepajėgėme leisti jokia literatūros bei meno žurnalo (o jau prieš nepriklausomybinius laikais turėta VAIVORYKŠTĖ). Tai dabar K. Barėno PRADALGĖ, kuri žada rodytis kas metai - bus tartum literatūros žurnalas. Panašiai, kaip prieš šimt metų L. Ivinskio kalendoriai, kartą per metus apsilankydami pas raštingus lietuvius, turėjo atstoti laikraštį su visomis spaudos žiniomis.

PRADALGĖS turinys patrauklus įvairumu, įdomus lietuviu dvasios įžvalgumu. Abėcėlinė tvarka autoriumu. Abėcėlinė tvarka autoriumu. Abėcėlinė tvarka autoriumu. Abėcėlinė tvarka autoriumu.

Nuotraukos - L. Tamošaitis



Verta didžiulis mūsų studijuojančiu jaunimu, kuris per palyginus taip trumpą laiką sugebėjo suorganizuoti taip išpūdingą demonstraciją prie Baltųjų Rūmų Vašingtone, paremdamas prezidento Johnsono dabartinę politinę liniją Pietų Vietname ir Dominikonų respublikoje. Visos nuotraukos vaizduoja mūsų studentus demonstracijos metu.





# LAISVOJI LIETUVA Free Lithuania

911 West 32 St.  
Chicago ILL 60608  
Tel. FR 6-5416

Entered as Second Class Matter at the Post Office at Chicago ILL. Published bi-weekly on Thursdays by Lithuanian Regeneration Association.

Ledžia Lietuvos Atgimimo Sąjūdis, Įgaliotas Leidėjas V. KAČINSKAS

Redaktorius - A. J. KAULĖNAS

GARBĖS LEIDĖJAI - J. Bagdonavičius, St. Jakubickas, Dr. K. Liutkus, Br. Macianskis ir L. Virbickas

Prenumerata metams \$ 5  
Subscription per year \$ 5

Atskiras numeris 20 ct.  
20 c. per copy

## Santuoka yra tautinis reikalas

Rašo - Anis Rūkas

SANTUOKA lietuviškos požiūriu - tuo savo tautai geresnė. Tai yra tikra tiesa, -lietuviška santuoka lietuvių ne tik palai ko, bet kartu ją ir stiprina. Todėl kiekvieno lietuvi, ypač svetur apsi- dūrusio, pareiga tuoktis tik su lietu- ve-viu.

"Draugo" gegužės 15d. laidoj idė- ta kelių mokinių pasisakymai dėl mišrių vedubų-santuokos. Straipsnyje "Studentų žvilgsnis į mišrias vedy- bas su svetimtaučiais" randame: mo- kinė iš Urbanos sako, kad "mišrios vedybos - jų pasisekimas ar nepasi- sekimas yra labai asmeniškasis reika- las". (mano pabraukta)

Mokinys iš Los Angeles savo raše- te sako: "Mintis, kad lietuviškos iš- laikymas išieivijoj yra lietuvių šeimų tęstinume, yra aiški, kolkas nesikei- čianti. Tačiau tokia mintis gali būti tik pagrįdama, bet neprivaloma. Vedybos yra asmeniškasis sprendimas. Mokinė iš Detroito porina: "Kiek vienas asmeniški turi nuspręsti, koks yra svarbiausias žmogaus pa- traukimas; ar savotiškos ypatybės, ar žmogaus esmė."

Štai trys mokiniai ir visi nesieja santuokos su lietuviška, jie tartum jokiai tautai nepriklausyti, jokių ryšių iš protėvių ir tėvų nebūtų paveldėję, jokių privalumų ir pareigų savo tautai neįžūčia. Anot jų, "vedy- bos yra asmeniškasis reikalas!" Pa- našiai toks pat "asmeniškasis reika- las" kaip palinkimas į piktadarę, plėšikavimą, vagystę... Tai juk irgi "asmeniškis" reikalas... Tik tokius polinkius, kad ir kiek asmeniškis ša- lies įstatymai tvarko baudomus... Deja, santuoka iš kurios kila ir pati tauta, bent iki šiol įstatymais netvar- koma ir čia palikta... "asmeniškasis laisvė" daryti šį nusikaltimą prieš tautą, ar ne.

Jei žigona ir žydai būtų taip palai- dai žiūrėję į savo tautines prievoles, kaip dabar kai kuris lietuvių jauni- mas, tai per tiek amžių gyvendami ne savo žemėje, išblaškyti po žemės platybę, vargiai ar būtų išlikę žigo- nais ir žydais...

Didelėm tautom, turinčiom po ke- liolika milijonų ir savo kity neliečia- mą žemę, mišrios santuokos nesuda- ro tokio pavojaus... Milijonas atkren- ta... milijonai lieka... Mūsų tautos visai kita padėtis, mums kiekvienas lietuvis yra neįkainojamai brangus, todėl visais galimais būdais išlaiky- tinas savo tautos kovojančiose eilėse

Kitas mokinys iš Urbanos tikrai lietuviškai nusiteikęs, nors jį prie- tautybės riša, atrodo, tik lietuviškas valigtis... rašo: "Man po vestuvių būtų smagu parėjus namo pavalgyti kūgelio, cepelinų ir lietuviškų kopūs- tų su dešrom. Ak! Tas lietuviškas maistas tikrai snakus! Moteris man turi būti gera šeimaininkė. O kuri kita bus tokia puiki, jeigu ne lietuviškaitė. Be to, iš visų moterų lietuviškaitės yra pačios gražiausios" -baigia maistą mėgstantis studentas.

Kitas, studentas iš Rytų pakraščio teisingai sako, - "lietuviui norinčiam pasilikti lietuviu, vedybos su ameri- kontuke yra beveik neįmanomos."

Mokinys iš Čikagos sako: "Univer- sitetuose ar darbo įstaigose lietuvių suėję į kontaktą su amerikiečiais, kartais "krinta" į meilę ir visos pas-

tangos sukurt lietuvišką šeimą vel- tui."

Mokinė iš Detroito porina, - "mei- lė nežino sienų tarp tautų ji mato tik žmogų - jo esmę."

Iš septynių ten atspausdintų pasi- sakymų tik VIENAS tepasisakė už lietuviškos šeimos sukūrimą ir tai tik tais sumetimais, kad... lietuvis sugeba gerai virti ir... gražios. Ačiū ir už tai. Pas daugelį lietuvių jaunu- lių jau ir to nebematome... Jie jau šiaudiniai be nugarakaulio lietuvių, besidairą "naujų horizontų"... kur mūsų tautybė jau jokio vaidmens ne- beavaidina... jie su mielu noru nurie- dės į svetimos tautos glėbį, bė tauti- nės ambicijos sau...

Kodėl taip yra? Dėl to didelio nuo- šimčio kuriamų mišrių šeimų kalti daliniai ir mes. Kalta ir spauda, - pa- siskaitykite neretai lietuviškos spau- dos puslapiuose gražiausius aprašy- mus mišrių vedubų... nei žodelio ap- galilėstavimo, kad taip įvyko... Nėra pilietinės drąsos. Tai gadintų "biz- nį". O tokie dalykai nejučiomis pa- drąsina jaunus savo polinkiu tenkin- tojus...

Su šia tauta nelaime reikia kovoti visais galimais būdais. Tenegula ant mūsų sąžinių, jei po kelios dešimts metų iš lietuviškos išieivijos nebetu- rėsime atžalų... Būsime kalti ir mes.



Čikagos K. Donelaičio Lit. Mokyklos Mokytojų Taryba. Iš kairės į dešinę: (sėdi) E. Diminskienė, B. Vindašienė, kun. J. Juozėvičius, Mokyklos Vedėjas J. Širka, Tėvų Komiteto pirmininkas E. Likanderis, P. Armonas, kun. A. Noc- kūnas MIC, P. Lampsatienė ir O. Paulikienė. Stovi - S. Šukelienė, A. Martienė, J. Šerelienė, J. Bukaveckienė, D. Šukelytė, V. Gutauskas, D. Bindokienė, S. Jelionienė, S. Burokienė, M. Šulaitienė, V. Snarskis ir M. Plažienė.

Nuotrauka - V. Noreikos

## Ne mokyklai - gyvenimui mokomės

Siuo priežodžiu, kad ne mokyklai, bet gyvenimui mokomes, romėnai yra pasakę šventą ir nesugriaunamą tiesą. Juo anksčiau jaunuolis ar jau- nuolė supras ir įsisąmonins šį priežodį, juo geriau. Tada jis mo- kysis ne tam, mokytojas gali jo žinojimą patikrinti ir parašyti blogą pažymį, bet tam, kad jam kaip būsimam kultūringos visuomenės nariui, o bet to jis tada supras, kad tas raikalinga ir jo paties asmenišk- gyvenimo šviesesnei ateičiai.

Nors pavasaris su savo skaisčia žaluma, pirmaisiais žiedais ir vi- sais kitais malonumais, jau visus, o ypač jaunimą vilioja įgamtą, bet mokslo metams artėjant prie galų, mokyklose darbas dabar dar virte verda. Tą patį galima pasakyti ir apie mūsų lituanistines mokyklas. Štai porą valandų teko stebėti Či- cagojė didžiausios, šiais metais tu- rinčios net 382 mokinius, K. Donelai- čio lituanistinės mokyklos besiatir- nančių šių mokslo metų užbaigimo pulsą.

Mokykla, kaip žinome, patogiai įsi- kūrusi valstybinės mokyklos Fran- cis McKay erdviuose patalpose. K. Dc nelaičio žemesnioji ir aukštesnioji lituanistinė mokykla ten užima net

14 kambarių, trijuose mokyklos pas- tato aukštuose. Beto, ji naudojasi er- dvia sporto sale ir visais kitais mo- kyklos patogumais. Mokyklos patal- pos išlaikomos tikrai pavyzdinčiai švariai ir tvarkingai. Mokyklos vedė- jo J. Širkos ir viso mokomojo per- sonalo pastangomis ir autoritetu, mokymo ir auklėjimo darbas yra į- statytas ir pavyzdingas vėžes, kas tuoj juntama praleidus ten tik vieną kitą valandą.

Prieš pamokas-pilni koridoriai mūsų lietuviško atžalyno. Pavasariš- ka nuotaika ir jaunatviška energija veržte veržiasi iš jaunųjų širdžių. Tačiau nėra to nesuvaldomo triukš- mo, laukinio šūkavimo ar nekultūrin- go stumdymosi.

Mokyklos vedėjas prieš pamokas tikrai užimtas ir jo visur pilna. Bet štai, - skambutis ir viskas tuojau pa- sikeičia. Ištuštėja mokyklos korido- riai, dingsta vaikų balsai... Didžiuliame pastate išviešpatauja visiška tylą. Į sporto salę tvarkingai renka- si tautinių šokių šokėjai, mat jie stropiai ruošiasi artėjančiai mokyk- los šventei (buvo gegužės 30d.).

Kai visi bėgamieji to ryto darbai ir patvarkymai jau buvo atlikti, J. Širka, nusibraukęs nuo kaktos pra-

kaitą, kaip egzaminų komisijos pir- mininkas, vėl skuba į klasę kur tą dieną vyko žemesniosios lit. mokyk- los baigimo išleidžiamieji egzami- nai. Jis pakvietė ir mane keletai mi- nučių užsukti pas egzaminuojamus. Egzaminus laikė 30 mokinių. Klasėje viešpatavo visiška tylą ir susikaupi- mas. Čia tuoj pajutau, kad mano šir- dis išjungė ir pakilusi jaunųjų šir- džių pulsą... Egzaminai! Jie veik kiekvieną, nežiūrint to kaip jis bebū- tų gerai jiems pasiruošęs, daugiau ar mažiau jaudina. O ką jau bekalbė- ti apie pirmuosius egzaminus! Jie čia ruošiasi perimti mūsų tautos, pa- saulio tautų grumtynėse, kovos vėlia- vą į savo rankas... Jie ruošiasi sun- kiai kovai už savo tautos laisvę, jos kalbą, tėvų žemę ir jos garbę. Die- ve, jiems padėk!

Donelaičio mokykla, kaip ir visos kitos lituanistinės mokyklos dirba didelį ir kilnų lietuviškos darbą. Mo- kytojai čia atlyginami tik simboliniai. Jie daugiausia dirba tik iš meilės savajam kraštui, tautos jaunimui ir turėdami prieš akis šviesesnę jos ateitį. Jie diegia ir ugdo jaunosios kartos širdyse jų tėvų gimtosios kal- bos ir jų gimtojo krašto pažinimą ir meilę. Jie supažindina su mūsų tau- tos istoriniais laimėjimais ir tautos kančiomis. Jie skiepija ir ugdo mūsų jaunojoje kartoje patriotizmą. Tad vi- sai užtarnautai garbę ir padėką pri- klauso mūsų visų lituanistinių moky- lų mokytojams.

Mes kiekvieną progą pagrįstai kartojame, kad mūsų išieivijos pagrū- dinis uždavinys yra kova už paverg- tos tautos laisvę ir kova už išlaiky- mą lietuviškos mūsų jaunojoje karto- je. Taigi, tik užgesinkime šiuos lietu- viškos židinius - lituanistines mokyk- las ir lietuviškos nejučiomis pati už- ges, kaip ji yra beveik užgesusi mū- sų pirmųjų ateivių jaunojoje kartoje.

Iki praeitų metų pabaigos, arba, teisingiau, - šių mokslo metų prad- zios, Donelaičio mokykla dirbo ty- liai, bet energingai lietuviškos išlai- kymo darbą bent niekeno netrukdama. Dvija, paskutiniu metu, dėl įvestos mokykloje reformos, ji pajuto iš LB Švietimo Tarybos stiprų spaudimą ir aštrią, vargū ar užtarnautą, kriti- ką.

Kokie motyvai privertė daryti re- formą, Donelaičio mokyklos Pedago- gų Taryba spaudoje yra pasisakiusi. Su tuo, žinoma, galima sutikti ar ne- sutikti. Taipgi ir tėvai gali leisti sa- vo vaikus į tokią mokyklą, kuri jiems labiau patinka. Tačiau ar nevertėtų rimčiau pasvarstyti be kitų ir tą fak- tą, ryšyje su tos reformos įvedimu, kad tuo sutaupoma ne tik du metai labai brangaus laiko jaunuolio pro- fesijai pasiruošti. Juk faktas yra, kad šiame krašte gyventojų ir tuo pačiu mokinių skaičius sparčiai didėja. Ir aukštosios mokyklos jų jau nebeįe- gia sutalpinti. Patekti į aukštąsias

- nukelta į 7 puslapį -



Čikagos K. Donelaičio Lit. Mokyklos Tėvų Komitetas. Iš k. į d. sėdi - Iždininkas J. Derevičius, vicepirminin- kas L. Kirkus, pirmininkas E. Likanderis, parengimų vadovas G. Sugintas ir sekretorius L. Ramanauskas.

Nuotrauka - V. Noreikos

# Petrui Bulaičiui 70 metu

Londonė gyvenantis senosios lietuvių išeivijos veikėjas Petras Bulaitis šiemet jau sulaukė 70 metų amžiaus. Ir pažymėtina, kad didelė jo gyvenimo dalis, apie 54 m. buvo skirta Anglijos lietuviams. Tos sukakties proga D. B. L. B-nės Valdyba, gegužės 22 d., šiam žymiam veikėjui pagerbti, suruošė sukaštutinį pobūvį. Pagerbimo vakare da lyvavo Ministeris B. K. Balutis, patarėjas V. Balickas, organizacijų atstovai ir apie šimtinė tautiečių. Po buvį atidarė ir jam vadovavo J. Alkis. Ponas Ministeris sveikinimo žodyje pareiškė daug gražių džiūskais išsireiškimais pagražintų linkėjimų. Ta proga tenka paryškinti, kad Ministeris Balutis ir sukaktuvinkas Bulaitis abudu yra džūkal-garsiosios Dainavos sūnūs. Su jubilato gimtąja apylinkė ir jo nuveiktais darbais svečius supažindino V. Zdanavičius. Vėliau vyko organizacijų atstovų sveikinimai ir padėkos už glaudų bendradarbiavimą ir nenuilstamą kultūrinę ir visuomeninę veiklą. O Londono lietuvių choras, vadovaujamas J. Černiaus, pagarbė savomiu latinį choristą tautinėmis dainomis.

Truputis biografijos. Petras Bulaitis gimė 1895 balandžio 19 d. Aradnikų k. Beržyno valsč. Seinų apsk. Sulaukęs 5 m. pas kaimo daraktorį išmoko lietuviškai skaityti ir rašyti. O lenkiškai išmokė jo motinos tėvas Mockevičius, buvęs 1863 m. sukilimo dalyvis. Sulaukęs 7 m. jau pradėjo lankyti rusišką mokyklą, bet, deja, toje mokykloje tik viena pamoka per savaitę tebuvo skirta lietuvių kalbai. Baigęs mokyklą, mokėsi sluvėju. Pasirinktąjį amatą gerai išmoko ir Lietuvoje jau dirbo savistoviai. Mėgo

skaityti lietuviškus laikraščius ir knygas, tik visa bėda, kad neturėjo pinigų. Pirmas laikraštis kurį susipažino ir skaitė, - Seiniuose leidžiamas "Šaltinis", kurį retkaršiai ais jam nupirkdavo mamytė. Susitaupęs pats pinigų, užsiprenumeruoja "Spindulį", kuriame telpa ir pirmoji jo žinutė. Vėliau jau drąsiau bendradarbiauja Šaltinyje, Birutėje, Teatras, Laisvė, Rytas, Išeivių Draugas, Europos Lietuvis.

Išsikūrus Kuciūnų lietuviškai parapijai, Bulaitis tuojau įsijungia į kultūrinę veiklą, dalyvauja chore. Įsirašo į "Žiburio" draugiją ir džiaugiasi draugijos knygyne radęs apščiai taip labai trokštamų lietuviškų knygų. Pastatomi pirmieji veikalai: "Amerika Pirtyje", "I Mokslą" ir kt. Ir taip pamažu Bulaitis pradeda žengti pirmuosius žingsnius į sceną.

1911 m. atvyksta į Londoną ir surinkęs entuziastų būrelį įsteigia Vaidylos meno draugiją, kuri vėliau buvo pavadinta "Rūtos" vardu. Ši draugija yra gana daug pastačiusi kultūrinio ir patriotinio turinio scenos veikalų. Joje Bulaitį matome pirmininko pareigose, sekretoriaus, vaidybos grupės vadovo. Bet to dar maža, Bulaitis dirba ir kitose organizacijose ir yra renkamas į vadovaujančias vietas. Ypatingai darbu ir pinigais rėmė Londono lietuvių bažnyčią ir 35 metus išbuvo parapijos komitete, iš kurių 33 metus buvo pirmininku. 1916 gyvendamas Skotijoje važinėjo po lietuviškas kolonijas su paskaitomis ir surinko 118 svarų aukų. Pinigus Skotijos Lietuvos Rėmimo Komitetas pasiuntė į Lietuvą. Atstačius nepriklausomybę, Bulaitį vėl matome su paskaitomis važinėjant po Skotiją ir Lietuvos kariuome



Iš kairės - Bulaitienė, V. Balickas, vysk. P. Erazys, klebonas kun. S. Matulis, P. Bulaitis ir kiti. Nuotrauka - V. Zdanavičiaus.



Pirmoji DBLS Centro Valdyba. Iš dešinės - P. Bulaitis, M. Bajorinas pirm. P. B. Varkala, kun. J. Sakevičius ir A. J. Kaulėnas.

nei paremti urinko 100 svarų. Vėliau jis rinko aukas Klaipėdos atdavimo sukilėliams remti. Ruošė ekskursijas į Lietuvą. Visą dešimtmetį išbuvo D. Britanijos Lietuvių Tarybos pirmininku. 1937 m. atstovavo D. Britanijos lietuvius Pasaulio Lietuvių Kongrese Kaune ir buvo išrinktas į Centrinį Komitetą.

Kaip matome, sukaktuvinkas buvo toji centrinė ašis apie kurią suko si visas Londono lietuvių kultūrinis ir visuomeninis gyvenimas. Šiandien nors sukaktuvinką slegia jau 70 metų našta, bet jis dar uoliai dalyvauja įvairiose Londono organizacijose ir darbu bei patarimais prisideda ruošiant įvairius parengimus.

Ponai Bulaičiai išaugino gražią šeimą (11 vaikų) ir ją išmokslino. Vaikai yra tėvų garbė ir pasididžiavimas, prie to dar žentai, marčios, anūkai ir tai sudaro gražų lietuvišką atžalyną.

Mielam Jubiliatui tenka palinkėti geros sveikatos, kad dar ilgiausius metus galėtų dirbuotis lietuviškos veiklos dirvonuose.

V. VYTENIETIS

## WANTED A-1 DIE MAKERS

These are immediate openings for line dies and progressive dies.

Top wages, profit sharing. Plenty of overtime. Apply - write or wire

Leading Tool & Die Co.

18450 Mt. Elliott Detroit, Michigan



## ASSEMBLERS

LIGHT BENCH WORK  
NO PIECE WORK  
STEADY EMPLOYMENT  
TOP PAY  
MODERN PLANT  
Apply in person

**THE SCAM INSTRUMENT CORP.**  
7401 N. HAMLIN AVENUE  
SKOKIE, ILLINOIS

## OPENINGS FOR: ENGINE LATHE OPERATORS

## TOOL ROOM MACHINIST

## FINAL INSPECTORS

Top wages—shift premiums—complete benefit program—excellent working conditions. Apply in person or call personnel director at PO 1-2100.

**HUPP AVIATION**  
6633 W. 65th Street  
An Equal Opportunity Employer

## PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

# PARAMA-

## MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

BARNETT PRANC. KONJAKAS .....	5th \$4.98	COCTAILS MANHATTAN OR	
GERMAN BRENDRY .....	5th \$3.98	MARTINI kvorta .....	\$2.98
CANADIAN WHISKEY .....	5th \$3.98	ZELLER SCHWARZ KATZ.....	\$1, 29
VODKA pilna kvorta .....	\$3.59	(vokiškas vynas)	
KRON BRANNVIN		NAPOLEON FRENCH BRENDRY.....	\$3, 35
AQUAVIT (švediška) .....	5th \$3.98	BORDEAUX pranc. vynas .....	5th \$0.98

# DĖMESIO

Nepaprasta ir galbūt vienintelė proga pamatyti daugelio išsvajotą, sauletą ir gražią Floridą tokiomis sąlygomis. Visi, kurie ankščiau ar vėliau galvojate laikiai ar pastoviai apsigyventi Floridoje, nepraleiskite šios progos. Šių m. birželio mėn. 19 d. iš ryto išeis iš Chicagos, o grįš birželio mėn. 27 d. autobusais!

# DELTONA

Floridoje, apie 26 mylias į pietų vakarus nuo Daytoną Beach, vadinamame "Aukšiniame Trikampyje". Tai sparčiausiai besiplečianti nauja bendruomenė (Community) rytų pakraštyje.

Šią naują namų apžiūrėjimo kelionę ruošia multimilioninė stovybos bendrovė šūkiu: "Pirma apžiūrėk, paskui apsispręsk".

Ši 8-ų dienų linksma, įdomi ir naudinga ekskursija, kai nuoja įskaitant nakvynes viešbučiuose ir moteliuose, visą maistą ir pačią kelionę ten ir atgal, tik 50 dol. asmeniui! Nemažai lietuvių jau užsiregistravo. Suinteresuoti prašomi tuoj skambinti dėl rezervacijų ar smulkesnių informacijų. Mrs. Anna Doches (Ona Daukus kalba lietuviškai), birželio mėn. 4 ir 5 nuo 6 val. po pietų iki 9. 30. vakaro, o sekma-dienį birželio mėn. 6- tą dieną - nuo dešimtos val. ryto iki šeštos val. vakaro.

Telef. 921 - 9120

## LEO'S SINCLAIR SERVICE

STABDŽIAI, SANKABOS (CLUTCH), TRANSMISIJO:  
(Standartinės ir Automatinės), TUNE-UP'S  
IR MOTORŲ REMONTAS

5759 So. WESTERN AVE., kampas 58th St.  
Sav. LEONAS FRANCKUS Tel. P.Rospect 8-9533

## LIETUVIŠKA APDRAUDŲ AGENTŪRA

Gyvybės, ligininės, automobilių, baldų, namų ir visos kitos apdraudos - asmenims, profesionalams ir biznio įstaigoms. Laisvas pasirinkimas kompanijos ir apdraudos rūšies. Nemokamas patarnavimas ir informacija. Valstybės patvirtintos kainos. Smulkesnei informacijai gauti skambinkite, rašykite, užeiškite:

**JONAS KIRVAITIS**  
INTERSTATE INSURANCE AGENCY

6108 S. Ashland Avenue Chicago 36, Illinois  
Telef.: WALbrook 5-5671

# Spaudos ir gyvenimo verpetuose ...

## VILTIES PAŠVAISTĖ.

J. E. Vyskupo Pr. Brazio paskyrimu tremtyje gyvenančių lietuvių ganytoju Šv. Tėvas parodė savo ypatingą dėmesį lietuvių tautai nes tuomi norima gelbėti lietuvius nuo nutautėjimo. Naujo Vysk. Pr. Brazio sutikime Jaunimo Namuose, pilna didžioji salė žmonių džiaugėsi jo paskyrimu ir ypatingą džiaugsmą reišė po Vysk. Pr. Brazio kalbos kurioje jis pažymėjo, kad Šv. Tėvas skirdamas jį Vyskupu tremtiniams pavedė rūpintis lietuvių tautiniais. Jis pabrėžtinai patvirtino, kad patriotizmas yra dorybė. Mes įparei-

goti dirbti savo tautai. Nebijokime būti lietuviams ir nevenkime pareigų savo tautai. Tokius žodžius girdint iš Mūsų Ganytojo darosi viltingesnė ateitis.

Vilniaus krašto lietuviai sveikindami Mūsų Ganytoją, reišė meiliausią padėką Šv. Tėvui, už jo pasiskyrimą rūpintis mūsų tautiniais reikalais. Linkime priartinti mūsų tautai laisvę ir vesti mus pro Šiluvą į Vilnių prie Aušros Vartų Gailėstinumo Dievo Motinos, kur galėtume iš širdies gelmių pasiųsti maldas ir padėką Aukščiausiajam už mūsų globą tremtyje.

P. Stuoka.

## LIETUVIŲ DIENA KANADOJE ST. CATHARINES, ONT

St. Catharinesiams šiemet Krašto Taryba suteikė garbę suruošti LIETUVIŲ DIENĄ, Darbo šventės savaitgalyje, t. y. rugsėjo 4-6 d. d. St. Catharines. Parengiamieji darbai gerokai pasistumėję pirmyn. Tarpiausia St. Catharines salė susipažinimo vakarui, koncertui ir sporto varžyboms užsakyta.

Čiurlionio ansamblis ir solistai atliks koncerto programą. T. Mikalauskas yra sutikęs vadovauti religinei daliai, J. Gustainis FASKo pirm. iš Toronto sportui, J. Šarapnickas - propagandai. Smulkiau apie šią šventę dar bus informacijų Amerikos ir Kanados lietuvių laikraščiuose.

Bendruomenės Valdyba

## JAV KONGRESAS TIRIA PADĖTĮ BALTIJOS VALSTYBĖSE

Didelio skaičiaus rezoliucijų, liečiančių Baltijos valstybes, paakintas Atstovų Rūmų Užienių reikalų komisijos Europos reikalams Pakomisis gegužės 17d. pravedė apklausinį apie dabartinę padėtį Sovietų pavergtose Baltijos valstybėse. Pakomisiui pirmininkavo Edna F. Kelly, atstovė iš New Yorko. Ji ir vadovavo apklausinėjimams.

Pakomisis tyrinėjo Baltijos valstybių rusifikaciją, gyventojų perkeldinimą ir kolonizaciją bei religijų persekiojimą.

Pranešimą visais tais klausimais visų trijų Baltijos valstybių vardu padarė VLiko ir LLKo pirmininkas Vaclovas Sidzikauskas. Lietuvių liudytoju buvo Alfonsas Milukas, baigęs Kauno Universitetą, visai neseniai atvykęs į šį kraštą iš okupuotos Lietuvos. Milukas yra Amerikos pilietis. Estų liudytojas buvo Arseni Taalmaa baigęs Talino politechnikumą ir 1963 gruodžio m. pasprukęs iš okupuotos Estijos. V. Sidzikauskas ir abu liudytojai po pranešimo atsakinėjo į klausimus. ELTA

## PIRMYN, LIETUVIAI, -KOVON!

Conn Baltijos Tautų Laisvės mitingo komitetas, susirinkęs posėdžiui gegužės 2d. Waterburyje, Conn. išnešė rezoliuciją, remiančią dabartinę prezidento Lyndon B. Johnsono politiką Vietname ir Dominikonų respublikoje, sutrandant komunizmo ekspansiją tuose rajonuose.

Visų pabaltiečių laisvės šauksmo mitingas, protestas prieš Lietuvos, Latvijos ir Estijos pavergimą ir tos vergijos tąsą net 25 metus, susirinko Birželio 20d. Bushnell Memorial Hall, Hartford, Conn.

Lietuvi, Tavo tautinė pareiga tą

dieną būti Hartforde, susirinkime gausiai, protestuokime prieš komunistinį smurtą mūsų nelaimingai tautai! Laisvės laukia Lietuva!

## AR PAŠĖLOTE, MOTERYS ?!

Mūsų spaudoje jau ne kartą buvo rašyta apie silpnus kūrinius, laimėjus literatūrinės premijas. Buvo net bandoma spėlioti, kas kaltas.

Nesenai moterų žurnalas "MOTERIS" paskelbė jų konkursą laimėjusia "novele". Autorė - Rūta Kleva Vidžiūnienė.

"Šliužais" norima pavaizduoti lietuvius... vieni kitiems dantis išspardantius bekortuojant... O laidokavimas, pataikavimas, išsigimimas, papiškėjimas, kyšininkavimas... tai vis "dorybės" naujųjų lietuvių ateivų - dipukų!

Jau ne kartą spaudoje toji pati R. K. Vidžiūnienė puolė, dergė lietuvius šiuo kartu ji bando naują "Zanrą" - šlykščia "novele" teršti vis tuos pačius dipukus...

Šiaip gi jos "šliužai" neturi jokios literatūrinės vertės. Mūsų akimis žiūrint, tai yra paprasčiausias pamfletas, turįs tikslą šmeižti jos taip nemėgiamus dipukus.

Nėra jokios abejonės, "Šliužais" mielai pasinaudos komunistai, džiaugdamiesi, kad "fašistus demaskuojantis kūriny" laimėjo premiją katalikiškam žurnale!

Gėda žurnalo "Moteris" jury komisijai. Nejaugi nebuvo nieko geresnio

- nukelta į 8 pusl. -



Iš praeities albumo. Mūsų kariuomenė laisvės metais.

## Mūsų literatūros klėtis Londone

- atkelta iš 2 pusl. -

ius demokratiškai sodina visus viename suole. Taip redaktorius mėgina išvengti puikybių priekaištų, kurie greitai dygsta jautrių menininkų širdyse. Juk ir mūsų spaudoje dažnai išskyla tokių apsišaudymų: jaunieji su panieka žvelgia į vyresnius ir beveik geistų tuos "atgyvenusius atsilikėlius" kaip praeities atlaikas - visiškai iš kūrybinių dirvų išstumti; o vyresnieji irgi kartais piktokai sušnairuoja į perdrąsį pienburių pretenzijas visur apskėsti pirmąsias vietas. Panašaus tarpusavio nekultūringumo matome ne vien rašytojuose, bet ypač - tapytojų tarpe.

PRADALGĖJE pačiu pirmuoju eina V. Alanto istorinio romano ištrauka apie Mindaugą. Vaikalo sankūra ir stilius - tradiciniai, be naujoviško maivymosi. Metmenys, regis, neblogai užmesti, jei autorius su ataudais stipriau padirbėtų - išėitų geras kūrinys. Istorinių veikalų mes vis dar stokojame. Iš praeities - Prūsų kilčių kovos su kryžiuočiais, jotvingių giminės narsa, bajoriniai seimų laikai, baudžiava ir nutautimo šuntakiai, AUŠROS epocha, o paskiausia - savanorių ryžtis ir laisvės vaivorykštė - visa turėtų būti daug kartų ir visapusiškai išryškinta beletristikoje.

Kūrybos gabalais pasigrožėjęs, skaitytojas bus maloniai patrauktas pasmaguriant ir mūsų nepriklausomybės asmenų bei valzdų paveikslais: P. Andriūšio ilgokas aprašas apie režisierių R. Juknevičių ir J. Švaisito vaizdelis apie Vaižgantą uni-

versiteto auditorijoje.

Nemažiau vertingi yra literatūrinio vertinimo straipsniai, tai J. Gričiaus apie "Šikšnosparnių sostą" ir J. Kuzmickio apie Vienažindžio lyriką. Ši sritis mūsųose itin apiešta, ir žymesnieji veikalai, kasmet vis dar pasirodantieji, lieka giliau nepaagrūninti, tenkinantis laikraštėn recenzijėlėm. Taip mūsų visuomenė neatidaromos akys - paregėti, kokių gražmenų slepiasi mūsų literatūroje, kokių kūrybinių gelmenų pasiekia mūsų autoriai laisvame pasulyje.

Pravartu būtų ir metraštį išvesti ir metines mūsų raštijos apžvalgas, bent trumpus jubiliejų atžymėjimus, nekrologus. Ir protarpiais vis duoti vieno kito kūrėjo raštų patesnį - vertinimą, kad bent jaunoji karta turėtų iš kur pažinti tikresnį mūsų raštijos veidą ir neklaidžiotų visiško neišmanymo tuštumoje.

Dėkodami K. Barėnui už ypatingo vertumo literatūrinę dovaną, visi raštingieji užsisakykime NIDOS leidinius - jie taip neįtikėtinai pigiai atiduodami! Remkime tautinio kūrybos darbo pastangas, kad PRADALGIŲ redaktorius tikrai išgalėtų jau kasmet paruošti ir išleisti panašų metraštį - žinoma, vis įdomesnį ir dar tobulesnį. Literatūros darbai - ryškus mūsų kultūrinės gyvybės ženklas. Tad mokėkime džiaugtis dvasinių lobų perlais, būkime paslinkūs prisidėti prie savos kūrybos ugdymo. Tuo būdu laimime dvigubą pelną: ir save dvasiškai praturtiname, sau džiaugsmo suteikiame, ir sykiu tautinę pareigą atliekame.

## Balys Balaišis

Prieš 21 metus...

# GESTAPO NAGUOSE

7-oji tąsa

Miesto kalėjimo kieme stovėjo keli arkliniai vežimai, prikrauti įvairios mantos, reišė, bėgimui ir čia pasirodė.

Išdavė mūsų civilinę aprangą, kuri jau į skarmalus virtusi buvo ir įsaldė skubiai pasirodėsi tolimesnei kelionei. Mums bet varkant savo menkus bagažėlius, tarp manęs ir jau mums žinomo iš ankstesnių pasakojimų Kati liaus įvyko mažas nuotykiškas, kuris net iki šiol paliko mano atmintyje, kaip neišspręstas psichologinis klausimas.

Atsitiko taip, kad man beieškant virvės susirūšti savo likusius drabužius, mano dėmesys užkliuvo už gan storo špagato, kuris kyšojo iš pusiau prairusio lovos čiužinio. Tik man pradėjus ardyti, buv. prokuroras sustabdė mane, sakydamas:

- Baly, būdamas garbingas politinis kalnys, kovotojas už teisę ir žmoniškumą, neteršk savo garbės gadindamas visuomeninį turtą.

Aš baisiai nustebeu. Kada miestai ir kaimai naikina ugnimi ir bombomis bei fosforu, žmonės žudomi ne tūkstančiais, bet milijonais, ka-

da žmogaus turtas verčiamas pelemais ir nebežina ko bevėta mūsų pačių gyvybė - argi šis virvės gabalas beturėtų kokios nors reikšmės?

Stovėjau nustebes ir žiūrėjau į jį, o jis kalbėjo toliau:

- Nesvarbu, kas valdo tautas, kas skelbia karus, kas naikina žmones ir jų turtus. Mes esame kovotojai už savo šalies laisvę, bet kartu ir už visos žmonijos laisvę ir jos gerovę. Tokie turime ir likti. Tokiais likti turime juo labiau, kad nežinome kaip ilgai gyvensime.

Jis lyg atsakė į nepasakytą mano mintį ir tęsė toliau:

- Nesvarbu kaip ilgai žmogus gyvena, bet kaip jis tą gyvenimą praleidžia.

Nežinau, ar aš tuo momentu su juo sutikau, ar ne, bet šniūras liko čiužinyje...

- Šimtas kupranugarių! - Ar matote, ką jie su mumis nori daryti! Jie nori mus kinkyti vietoje arkliai! Ir jie tai daro!

Suskirsto jie mus grupėmis prie kiekvieno diselio po kelis ir dar iš šonų vežimo pastato. Vieni turi trau-

ti, kiti stumti, ir vežimai pajuda!... Kryptis - Kiustrinas, kuris yra apie 60 kilometrų atstu.

Nors ir šala, bet sniegas ant kelio pažliugęs ir slidus. Juo toliau į vakarus, juo plentas darosi pilnesnis vežimų ir pėsčiųjų. Gurguolė vejasi gurguolę. Mes vos beprasilenkiame. Pavargusias kojas "pastiprina" šalia einą sargai ir jų lazdos... Schnell schnell... šaukia ir parkritusių nebelaukia, bet kas norės pasilikti, kai tamsa blėsta nuo netolimų gaisrų ir girdimų šūvių iš kairės ir dešinės.

Mes einame fronto linija.

Sugadinti civilių vežimai nustumiami su visa manta į griovius. Laukti ar teikti pagalbą nebėra kada. Visi skuba, kad tik greičiau iš šio pragaro pabėgti... Moterų ir vaikų šauksmai, laukuose ir sniege įklimpusių karvių maurojimas ir mašinų užėsys susipina į vieną chaosą...

Pakelėje dega laužai. Kareiviai meta ginklus ir kuprines į ugnį ir bėga kartu su civiliais ir vakarus. Mačiau pusnuogius ir kruvinus kareivius iš paskutiniųjų ropojančius keliu...

- Tai naujosios Europos kūrėjai, - kažkas iš mūsų nusišiepė.

Man, buvusiam ilgesnį laiką kariuomenės eilėse, nors ir nedalyvavus kautynėse, vis tik buvo daug suprantamesnė kareivio padėtis ir nuo šių taip neapgalvotų žodžių kažkaip lyg kartu širdyje pasidarė... Ir mintimis palyginęs dabartinę savo padėtį su aplink mus esančiais vokiečių kareiviais ir jų liūdna padėtimi, labai susvyravau keno rolėje dabar norėčiau būti... Greičiausia savojoje, o geriausia atveju mes visi dabar esame lygūs... Kenčiame už tai, kad mylėjome savo tėvynę ir dėl jos kovojome... Atleisk, Viešpatie, tiems, kurie tavo sukurtą žemišką rojų pragaru pavertė...

O mes žingsnis po žingsnio stumėmės tolyn ir tolyn...

Kokia ironija! Mes gelbėjome savo kankintojų turtą. Mes buvome jiems tiek svarbūs, kiek raiteliui arklys. Jie mus mušė, keikė ir ragino, kad tik toliau į vakarus, kad tik toliau nuo fronto...

Dienai prašvitus mes jau matome ir rusus ir vokiečius... Mes traukiame fronto linija, bet mes greitesni. Ir dienei einant vakarop atsikratome fronto artumos ir pernakojoje kažkioj mokykloj, sekančią dieną jau artėjome prie Kiustrinio.

Visi būkštavom, kaip persikelsim per Oderio upę, nes frontui priartėjus, tiltai greičiausia yra sunaikinti. Bet mūsų būkštavimas buvo be reikalo: tiltai buvo tvarkoje.

Antroje upės pusėje vokiečių artillerija ir prieštankiniai pabūklai buvo pasiruošę kovai.

Pasprukę nuo fronto ir apnakvydinę vietos kalėjime, mes jautėmės žymiai saugesni, nors ir čia ištisą naktį tai šen, tai ten krisdavo rusų artillerijos sviediniai, sukeldami didelį triukšmą.

Buvome išvargę ir išbadėję. Apsaugą irgi žymiai sumažinta. Matyti vokiečiai jau nebelabai domėjosi mūsų galimu pabėgimu... Cėlės nebuvo užrakintos. Mūsų vyrai tuo pasinaudojo. Gatvėse kažkur rado artillerijos svėdinio užmuštą kaulę ir geroką jos gabalą "nudžiovė". Gerb. prof. Vėbra pakėjo ir man gabalą, bet tas kaulienos gabalas buvo kraujuotas ir su ilgais šeriais... Aš jam mandagiai padėkojau ir atsisakiau, kad aš jau vien iš pamatymo esu sotus...

Šis įvykis mane įtikino, kad ir baidu mirštąs žmogus ne viską gali valdyti... Lietuvis meliau suvalgys nevirtą bulvę ar runkelį, nei neestetikai atrodantį mėsos gabalą...

Teko kartą Landsbergio kalėjime nučiupti cukrinį runkelį. Brolau, tai buvo skanėstas! Ypač dar kiek pakęptas! Tada pasijuokiau draugams, kad kai aš grįšiu į Lietuvą, prašysiu kad mane pavaišintų cukriniu runkeliu...

Buvo kartu su mumis vienas lietuvis, pavarde Ant. Leonavičius. Jis ne iš mūsų grupės. Jis pritapo prie lietuvių kažkur Karaliaučiuje ar Poznanėje. Visada labai gero ūpo ir labai "kombinuotas" vyras. Jis vis ką nors sukombinuodavo, - ar bulvių maišą, ar duonos. Jis "išrado", kad nebesant ko rūkyti (rukantiems, taip ir badaujantiems tai lygiai buvo svarbu, kaip ir maistas...), smulkiai supiaustytas kandiklis kvepia kaip... tabakas, nors tų smalkių gerai užtraukęs, apsvaigsti ir valgi primiršti...

Jis viename miestelyje net pabėgęs buvo, bet moterys ir vaikai greit atpažino ir pristatė atgal. Nuo to laiko niekas iš mūsų grupės nebemėgino Vokietijoje bėgti. Taip ir mano vis tebesaugomas piūklas buvo išmestas kaip nebereikalingas.

Taigi, tas Leonavičius, kuris gulėjo tik vienu aukštu žemiau manęs, visų mūsų "didžiausiam pykčiui" dar tik nespėjęs užmigti, papurtydavo mane, sakydamas:

- Baly.. Baly.. Žiūrėk! Didelį blūdą karštų šviežių bulvių su apkeptom kaimiškom dešrom sviesto padaže mums atneša...

Norėdavau jį už tą "šposą" mušti. Bet jis greit palisdavo po antklode...

O tos "šviežios bulvės, paraudusios, rūkytos dešros taip ir atsidavė visu bausimu prieš akis...

Matyti ir kitiems mano draugams negeriau sekėsi... Jie pradėdavo vartytis, o inž. Brunius pro dantis iškoš

# LIETUVOS KAIMAS IR ŽEMĖS ŪKIO KULTŪRA

Taša iš pereito Nr.

Arba gal prie pieno perdirbimo bendrovių susiorganizuotų malūnų ir jie pradėtų, atsiradus paklausai, gaminti vištoms lesalą ir atitinkamus kalkinius patiekalus vištoms. Žodžiu, būtų pereinama prie pramoninės vištinkystės, kuri labiau tikėtų mažiau žemės valdantiems. Klausiniai supirkti tos pačios pieno perdirbimo bendrovės arba specialūs kooperatyvai. Tuo pat laiku atsirastų reikalingas auginti ir mėsa viščiukus, kaip kad čia, JAV, kuoplačiausiai praktikuojama. Perintų viščiukus nebe kiekviena ūkininkė (tai gaišinimas energijos ir laiko), bet specialistų priežiūroje tam tikri kooperatyvai ar gal net išsivystytų atskira pramonės šaka - peryklos. Tuo būdu žymiai lengviau reguliuoti vištų rūši, laisvai gali būti užsakomi viščiukai (vienadieniai) mėsiniai ar dėslųjų veislės. Žodžiu, susidarytų naujas Lietuvai vienapusiškas, biznieriškas paukščių ūkis, kuris yra ganėtinais pelningas, jei tinkamai suorganizuotas ir jei yra užtikrintas gaminių pardavimas. Taigi, perspektyvos yra viliojančios or pelningos, jei tik viskas sumani ir planingai daroma. Tuo labiau, kad reikia ir toliau laukti Lietuvos miestų augimo, vadinasi, maisto ir išsivystymo problemoms miestui kas kartas bus didesnis ir sunkesnis.

Panašiai yra ir su karvių ūkiu. Jis gali būti žymiai suintensyvinamas, nei buvo iki šiol. Jei 20 ha. ūkininkas gali laikyti 5 geras melžiamas karves, bet jis gali jų skaičių didinti net iki

20, jei jis prisiaugins daugiau sultingo pašaro (šakniavaisių ir siloso). Likty problema su šieno ir dobilais. Kartais galėtų tekti prisipirkti koncentruoto pašaro. O gal galėtų dapsipirkti ir šieno bei dobilų, kaip tai daro N. Anglijos ūkininkai, kurie retkarčiais parsigabena šieno iš Kanados. To šieno ir pas mus Lietuvoje atsirastų kiek daugiau pardavimui, jei išsispresytų transporto klausimai. Juk visas Nemuno upynas, taipgi ir visa Mažoji (arba Tvankstės-Karaliaučiaus) Lietuva su Neringos ir Aistčių marių pakraščiais yra dideli šieno pramonei tinkami plotai. Reikia juos tik išnaudoti.

O kartu didesnis karvių skaičius (30-80) lengvai apmokėtų įvestinas melžimo mašinas, kas visai būtų suprantama, elektrizavus perdem visą Lietuvą.

Elektra turėtų būti nebrangi, jei būtų tiksliai išnaudoti visi upių nuotakumai, statant visą eilę elektrinių. Tuo pat būdu būtų galima aptarti ir visas kitas ūkio šakas. Jos visos galimos žymiai išplėsti, supramoninti ir gauti ne tik didesnį pelningumą, bet kartu ir sutalpinti savo krašte tautos prieauglį. Istorija kuri buvo 1927-32 - masinės emigracijos ir užjūrį, ypač į Pietų Ameriką, tautai buvo be galo žalinga, bet, deja, tuo niekas nesirūpino. Mūsų emigrantai važiavo daugiausia žydų išnaudojami iki paskutinio cento, neparuošti naujom gyvenimo sąlygom, nesuapžinę su tuo, ką ras naujoji šaly. Žodžiu buvo išmesti į svetimą krantą be pasirengimo ir globos. Už tai mes turė

jome tokį didelį, pasibaisėtina didelį procentą "dingusių" be žinios.

Yra dar daug tokių ūkio šakų, kurios net nebuvo bandytos Lietuvoje. Pavyzdžiui, tabako ūkiai. Lietuva yra beveik toj pačioj geografinėj zonoj, kaip Kanados Ontario provincija, kur šioji ūkio šaka yra gan populiarė ir plačiai paplitusi. Turint gerą organizaciją, duoda ir nemažą pelną. Lietuvoje įsikūręs tabako perdirbimo sindikatas (vien žydų rankose) trukdė tos kultūros išplėtimą.

Lygiai tas pats su vaistažolių ūkiu. Jam galima turėti net gerą pasaulinę rinką, reikia tik tinkamo įrengimo ir patirties.

Tai tik keliolika ūkio šakų. Lietuvos klimatui galima pritaikyti ir žymiai daugiau, tektų tik planingo ir sistemingo pasirengimo, atitinkamo kapitalo ir valstybinės paramos.

Tuo visu jau dabar galėtume domėtis ir planuoti. Kitas labai įdomus klausimas: kaip išieiti iš dabartinės valstybinių dvarų sistemos į privatų ūkį? Problema nėra jau taip lengvai išsprendžiama, bet ji turi būti sprendžiama! Galimi net keli o gal net keliolika kelių. Kuris iš jų geresnis? Kuris mažiau skriaudos ir skausmo padarys tautos ūkiui ir kuris greičiau atves į normalias gyvenimo sąlygas, išsivaduojant ir išvaduojant Lietuvos ūkininką iš valstybinių dvarų baudžiavos.

K. DIRVĖNAS

## Machinist

Leading power tool mfr. needs machinists capable of running lathe and milling machines. Steady work, good working conditions.

Call R. O'Brien at 666-6344.

# Liet. Fondo vadovybė kalba

Posėdį atidarė p. J. Vaičiūnas pareikšdamas, kad Lietuvių Fondo vadovybė, sąryšyje su Lietuvos Fondo narių metiniu suvažiavimu, nutarė pasikviesti spaudos žmones ir padaryti pasikalbėjimą įvairiais Fondu liečiančiais klausimais.

Pagrindinį pranešimą padarė Fondo pirmininkas p. T. Blinstrubas, pareikšdamas padėką spaudai už Fondo rėmimą ir Fondo Informacijos vedėjui p. J. Vaičiūnui už sumanų ir energingą savo pareigų atlikimą. Po to buvo nušviestas Fondo augimas iki šiai dienai. Pasirodo, dabar Fonde yra apie 700 narių su virš 180.000 tūkstančių dolerių pagrindinio kapitalo. Fondas iki šiam laikui išgaunamų procentų yra davęs apie 10.000 dolerių įvairiems lietuvių reikalingumams.

Fondo sparčiam augimui bei jo lėšų telkimui pailiustruoti perskaitė keletą laiškų, kuriuose daugelis žmonių reiškia didelę viltį fondo užsibrėžtiems tikslams, ne vienas iš jų paliesdamas testamentų klausimą, kuriais Fondui paliekamos tam tikros sumos pinigų. Visa tai parodo mūsų visuomenės didelį pritarimą

Fondui, jo paskirties supratimą ir įvertina jo darbą bei įnašą į lietuvišką kultūrinį gyvenimą.

Paskirų asmenų pastangos, kaip pav. prof. Puzino, A. Giedraičio, J. Vištarto ir kt. duoda duoda labai gerų rezultatų Fondui, verbuojant narius ir renkant pinigus.

Stoja nariais atskiros institucijos. Pav. Marketparko Lituanistinė mokykla. Pavyzdys kitų organizacijų centrų yra Lietuvos Atgimimo Sąjūdis, kurio Centro Valdyba įstojo narių įmokėdama 200 dolerių pradinio mokesčio.

Išklausius pirmininko pranešimą, susidarė man tokys įspūdis, kad Lietuvių Fondui neilgai reikės laukti priaugant milijoną dolerių, turint tokį visa širdimi atsidavusi darbu pirmininką kaip Teodoras Blinstrubas. Fondo narių suvažiavimas šaikiamas birželio 12 dieną 12 val. Jaunimo Centre, Čikagoje.

Suvažiavime turime dalyvauti visi Fondo nariai, o negalintieji turi įgaloti savo pažįstamus - tebus atstovaujami visi Fondo narių balsai!

p. s. \*\*\*\*\*

## Visų rūšių draudimas

AUTOMOBILIŲ, GYVYBĖS, NELAIMINGŲ ATSTIKIMŲ, GAISRO THE TRAVELERS AGENCY & OTHERS Bonded member by the National and Chicago Board of Insurance Underwriters.

LIGONINĖS IR VISOS KITOS APDRAUDOS

TAIP PAT LEISKITE MUMS ĮRODYTI MŪSŲ PLAČIAI ŽINOMĄ SAŽININGĄ, PATYRUSĮ IR STROPŲ PATARNAVIMĄ NAMŲ PIRKIMUI IR PARDAVIMUI

## BELL REALTY & BACE INS. AGENCY

JUOZAS BACEVIČIUS

6455 So. Kedzie Ave. Chicago 29, Ill. Val. kasdien 9-9 PProspect 8-2233 Šešt. ir sekm. 9-5

Gardziausia duona - bulkuose, sausainiai - tortai

BRUNO KEPYKLOJĖ KEPA LIETUVISKĄ DUONĄ

**BRUNO KEPYKLA**

Kas Valgo Bruno Duoną Visad Žydi Kaip Agūnas!

Sav. BRUNO MACIANSKIS

3339 So. Lituanica Ave Tel- CL 4-6376

Laidotuvių Direktorai

**MAZEIKA & EVANS**

6845 SO. WESTERN AVE.

TRYS MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAŠINOMS VIETA

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

davo: - Bestija... Gero lietuvių ūkininko šunį suvalgyčiau!...

Leonavičius, kiek žinau, pateko į kalėjimą ne mūsų idealų vedamas... Jis buvo daugiau ar mažiau praktiškesnis žmogus... Panašesnis į tą Kauno gestapininkų celės žydą, bet dėl malonaus būdo ir visada optimistiško nusiteikimo, jį pamilom daugiau nei kitus kai kuriuos pilnus pasipūtimo "patriotus".

Bet grįžkime atgal į Kiustriną. Rytąjaus dieną, išvedus mus į kėmą, didžiausiam mūsų džiaugsmui, išvydome du didelius sunkvežimius. Prie jų stovėjo ir ginčijosi keletas mūsų vakarykščių palydovų, nesutardami su kiustriniečiais: ką į Berlyną vežti, - sargus su jų turta ar kalinius?... Mat tik tie du sunkvežimiai tebuvo gauti.

Valdžios įsakymus pristatyti mus į Berlyną buvo svarbiau už viską ir mes, nors ir sukimšti, bet išvažiavome, palikdami sargus ir jų mantą jiems patiems tempti.

Luzės kalėjimas, - vienas iš didžiausių ir geriausiai įrengtų kalėjimų Berlyne. Jo pastatas sudaro kryžminę formą ir buvo daugiaaukštis. Per vidurį tiesėsi ilgi ir iki pat viršaus atviri koridoriai, sudarydami lyg siaurų didmiesčio gatvių vaizdą. Šviesa iš stogė įtaisytų langų. Prie kiekvieno aukšto tęsėsi ilgi koridoriai-balkonai, lyg tiltas sujungti su priešingoje koridoriaus pusėje esančiais tokiais pat balkonais. Pirmutinis aukštas buvo padengtas tinklu, kad apsaugotų aukščiausių gyvenančių kalinius nuo galimų nusižudymų.

Taip atrodė mūsų nauja buveinė Berlyne, iš kurios po neuždegtus langus galėjom gėrėtis Berlyno oro puolimalais ir jų padariniais.

Dienomis ir naktimis nenustodavo kaupti sirenos, o langai drebėjo nuo bombų sprogių... Kalėjimas, atrodė, buvo viena iš saugiausių vietų Vokietijos miestuose, kur nesiekė bolševikų ginklai. Aplink kalėjimą, kiek tik akys užmatė, vien tik griūvės sių krūvos...

Gyvanant jau laisvėje, teko kalbėtis su vienu eskadrilės vadu, dalyvavusiu Vokietijos miestų bombardavimuose. Jis sakė, kad jiems buvo specialūs potvarkiai aplenkti kalėjimus ir jų stengtis nebombarduoti. Tas pats lietė ir bažnyčias ir svarbesnius miesto pastatus.

Kiekvienas sproginas nešas ardy mus, o gal ir mirti, mums nebuvo baisus... Anaipol! Jis teikė mums artėjančios laisvės viltį...

Esu sutikęs traukiniuose daug tokių suimtųjų, kurie jau ketvirtį metį buvo nuolatiniuose kelionėse. Jie buvo "pamesti". Jų niekur nepriimdavo, o jų paleisti į laisvę neturėjo teisės... Kiekvienas kalėjimas, su laukęs tokio kalinio be lydraščio, siūsdavo jį toliau, į sekantį kalėjimą ir tuo atsikratydavo didesnio susiraušėjimo ar bėdų... Tokių buvo šimtai. Jie kaip amžiniai žydai buvo jau apkeliavę visus Vokietijos kalėjimus ir vis dar keliavo toliau.

Mes irgi keliavome. Porai savaičių praėjus, mus vėl, surakintus po tris, skersai sugriautą miestą, išvedė prie upės. Ten prie krantinės riogsojo juodi į karsčius panašūs baidokai. Viso jų buvo septyni. Mes pakraunami.

Baidokuose higieniškos sąlygos ir sargų elgesys prilygo Karaliaučiu. Mes plaukėm aukštyn. Retkarčiais iškišdami galvas į viršų, sekėme apylinkes ir sugriautus miestus.

Ir čia buvo matyti karo ženklai. Sugadintos elektros jėgainės ir ne-

veikią šliužai trukdė plaukti upe. Mums dienos prailgo mėnesiais, iki baidokai mus pristatė į Dresdeną. Kadangi iš čia turėjo mus vežti traukinį, buvome patalpinti į prekinį vagonus ir nustumti ant šalutinių bėgių iki ryto. Taip mums sakė.

Čia mes išgyvenam didžiulį Dresdeno miesto bombardavimą, visų laikų laukdami, kada bombų sproginai nuvers mūsų traukinį nuo bėgių... Mes išliekame nenuversti. Kitą rytą kai mus vedė į kitą pusę esantį traukinį, mes matėme sujauktą ir degantį miestą... Žmonių teigimu, ten žuvo apie 45.000 civilių miesto gyventojų vienos nakties buvyje... Tarpe tų nelaimingųjų buvo daug ir lietuvių.

Atrodė net mums žiauru... Bet nebuvo geriau ir kituose Vokietijos miestuose, kurie nesutiko pasiskelbti atvirais miestais.

Kitoje stotyje taipgi beliko tik keli prekiniai vagonai. Į juos buvo sukimšti kaliniai. Sakau sukimšti, nes ištikrųjų jie netilpo. Jau pilnas vagonas, o iš lauko vis šaukia, muša šautuvų buožėmis, kad tik daugiau sukinstų... Mes irgi pasidarėm gudresni: spiečiamės į kampa, sudarom ratuką kad paliktume vagonė kiek vietos atsargos. Ką reiškia sausakimšumas, žinome jau puikiai. Ypač ilgesnį kelionėj. Mes visi lietuviai stengiamės išlikti krūvoje, bet labai sunku toje kamšatyje ir spūstyje tatal padaryti. Mūsų vagonas uždaromas, pagaliau ir užrakinamas.

Netrukus pasijudiname. Bet vagonė taip tamsu, kaip naktį: jis toks sklindanti uždaras, - nei vienas skylytės, nei vieno plyšelio!

Kur dabar mes veža? Speliojam. Iš nuėjimo atrodo, kad važiuojame į pietus. Reiškia galima tikėtis "nutūpimo" kur nors Bavarijoje.

Traukinys rieda labai iš lėto...

Pradžioje dar ne taip jau bloga. Kai kas bando net dainuoti ir juokauti. Tai čekoslovakai (jų čia dauguma), bet daina greit nutyla, nes nebėra kuo kvepuoti! Mes negauname iš lauko gryno oro, o buvusį viduje jau esame iškvėpavę!... Greit suima nuovargis. Tai pirmas pažymys oro trūkumo... Pavargę bando sėstis, bet nėra kur. Sėdintis žmogus pareikalauja žymiai daugiau vietos! Pasigirsta pirmieji dėjavimai, kurie kai kuriose vagono vietose virsta isteriškais šauksmais. Žmonės bando ant greitųjų prasikrapštyti plyšius. Mes irgi vargais negalais prasikrapštime plyšiu ir visi paeilui skverbiame pakvėpuoti.

Iki pavakario jau ir vietų atsirado Keletas pasiliko begulį ant grindų ir daugiau nebesikėlė. Kiti jau tauškė niekus ir jiems buvo visvien... Ša ko, kad jie išprotėjo...

Padėtis darėsi desperatiška! Mes, lietuviai, stengėmės laikytis krūvoje, nejudėti ir neiekvoti be reikalo jėgų. Iš paskutiniųjų stengėmės nepasimesti. Vienas kitą bent moraliai palaikydavom. Žinojom, kad stipri valia gali išlaikyti ir žymiai didesnius vargus... Tai buvo paskutinės mūsų pastangos, bet sunkios, be galo sunkios. Ne vienam mintyje žybtelėjo mintis... kad mums jau karas baigsis čia...

Bet mes vis buvom gyvi... Protarpiais, gal tik kartą per dieną, staiga atidarydavo vagono duris ir lyg pajaukai atskaitydavo atitinkamą skaičių samčių kaž kokios "sruobos"... Jei kurie dėl silpnumo nebegalėjo prieiti prie durų (ar dėl susikimšimo), sriuba būdavo čia pat išpilama ant gulinčių žmonių ir durys vėl užtrenkiamos!

Pagaliau! Pagaliau! Po kelių die-

nių traukinys sustoja Bayreutho stotyje... Vagonų durys atidarytos!

Vokiečiai, matyti, jau iš patirties žinojo, kad iš šio traukinio daug kalinių jau reikės išvežti... Todėl pagal visą vokišką tvarkingumą, jau iš anksto stotyje stovėjo tam reikalui parūpinti arkliai vežimai. Į juos ėmė krauti vagonuose surastus lavonus ir nebegalinčius eiti.

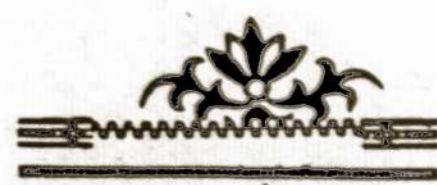
Mes buvome labai silpni. Bet rankomis susikabinę vis dar galėjom šiek tiek pajudėti, todėl poros sargybinių lydimi, pajudėjome į St. George vienuolyną...

St. George vienuolyne mus sutiko ne dievobaimingi vienuoliai, bet... ka lėjimo sargai. Tai nebebuvo vienuolynas, tai buvo St. George Zuchthaus Bayreuth.

Vienuolynas, kuris Hitleriui nebebuvo reikalingas, lengva buvo perdirbti į daug reikalingesnę ir naudingą kalėjimą.

Kadangi viskas buvo pajungta karui, tai ir čia visos vienuolyno dirbtuvės buvo perorganizuotos dirbti karo pramonei, k. a. siūvyklos, stalių dirbtuvės ir kt. Specialistų vadovaujami, žinoma, viską veltui atlikdavo kaliniai. Darbu pajungti kaliniai tuo metu vokiečiams buvo tikrai vertinga darbo jėga. Vertybėmis nepadedta vokiška valiuta buvo atlyginami valstybės tarnautojai ir darbininkai. Kaliniai buvo dar ir tuo patogūs, kad jiems ir maisto galėjo neduoti, o jei ir davė, tai tik tokio ir tiek, kad ir lovoj gulintiems ilgainiui būtų reikėję iš bado mirti.

BUS DAUGIAU



# Išėivija Pabaltijo Laisvinime

Pabaltijo laisvinimas yra gyva ir aktuali tarptautinė problema. Nors sovietų pavergtų tautų išlaisvinimas pareina nuo tarptautinės padėties vystymosi ir Vakarų grumtynių su komunistiniais režimais, vienok Pabaltijo išlaisvinimui lemiantis veiksnys yra gausi, vieninga, veikli ir neatlaidi pabaltiečių išėivija.

Turint galvoj, kad pavergtomis Lietuvai, latvių ir estų tautoms sovietų okupacijoj neleidžiama pareikšti savo valią ir pasaulis negali išgirsti jų laisvės troškimų, — pabaltiečių išėivija, greta Vakarų pripažįstamų Lietuvos, Latvijos ir Estijos diplomatinų atstovybių, turi teisę kabėti pavergtų savo tautų vardu. Tą teisę išėivija turi pilnai išnaudoti. Kam gi kitam "savi marškiniai yra arčiausiai kūno"?

Pabaltijo okupantai sovietai gerai žinodami, kad jie laikosi tik jėga, prieš pavergtų tautų valią, Pabaltij užgrobę tik karo eigos metu, negalėdami okupacijos pateisinti taikos metu jokia tarptautine sutartimi, —

— negali būti ramūs dėl pabaltiečių išėivijos judėjimo ir veiklos. Negalėdami sulaukti Rusijos pabėgėlių likimo (po I pasaulinio karo) pabaltiečių išėivijai, jie deda visas pastangas savo agentais išbrauti ir suskaldyti mus. Jie naudoja tėvynės meilės sentimentus ir vilioja mus lankyti gimines ir draugus tėvynėje.

Nekalbant apie latvių ir estų išėiviją iki I pas. karo, lietuvų išėivija puikiai atliko savo šventą uždavinį tėvynėi prieš 45 metus, suteikdama materialinę ir moralinę pagalbą nepriklausomai Lietuvai atgyjant. Amerikos lietuvų dėka Lietuva lengviau pasiekė tarptautinio pripažinimo ir ant savo kojų atsistojo.

Šiandien padėtis yra sunkesnė, bet ir pabaltiečių išėivija yra žymiai stipresnė, turinti stiprią šviesuolių ir intelektualų jėgą. Dabartinei pabaltiečių išėivijai būtų didelė gėda, jeigu ji nepateisintų savo misijos tėvynėi, jeigu ji nepadėtų daugiau pastangų, kaip savo laiku padėjo

Amerikos lietuvų išėivija Lietuvai. Ne vieni pabaltiečiai kovoja dėl savo tautų laisvės. Ir kitų pavergtų tautų išėivijos savo misiją tėvynėms atlieka. Jie yra tikri mūsų sąjungininkai. Tik mokėkime išnaudoti turimas sąlygas laisvai veikti, tinkamai įvertindami stiprias mūsų jėgas galimai sustiprindami Pavergtų Tau

## Ne mokyklai...

— tąsa iš 3 puslapio —

mokyklas kas met vis sunkiau, statomi vis didesni reikalavimai. Todėl jau dabar labai svarbu, kad mokinys, būdamas aukštesnėje mokykloje gerai pasiruošytų. Tai turėdami galvoje ir jausdami pilną atsakomybę už savo vaikų ateitį, dalis lietuvų tėvų, dar prieš reformą, jau stengėsi sutaupti savo vaikams laiką, — jie pasiūsdavo savo vaikus iš VI kl. laikyti egzaminų į V-tąją aukštesnės lit. mokyklos klasę. Tuo būdu buvo sutaupomas brangus laikas. Taigi, mokinys būdamas šio krašto aukštesnioje mokykloje bent paskutinius du metus (tada lit. mokyklą jau bus baigęs) turės daugiau galimybių tinkamai pasiruošti aukštesios mokyklos kvalifikacijoms. Donelaičio reformuota mokykla tam tikslui kaip tik labai gerai pasitarnauja.

Baimė, kad dėl to nukentės lituaninis švietimas, vargu ar pagrįsta. K. Donelaičio mokyklos Mokytojų Taryba labai teisingai pastebi, kad ne tiek svarbu mokykloje išsėdėtų metų skaičius, bet kiek toje mokykloje buvo įgyta žinių. Kaip praktika parodė, išėiti LB Švietimo Tarybos nustatytą programą ir šiuo trumpesniu laiku galima sėkmingai.

Be to, kadangi pirmuosius 6-rius metus pradinėse šio krašto mokyklose mokiniai dar nėra perdaud darbu apkrauti, tai jų turimą laiką pilnai gali išnaudoti lituanistinės mokyklos sustiprintai programai išėiti. Todėl išvystyta kai kurių L. B. organų spaudimas ir kritika į Kr. Donelaičio mokyklą, kuri iki šiol taip gražiai ir sėkmingai dirbo lituanistinio švietimo ir auklėjimo darbą (be kitko ten suorganizuotas didžiulis mokinių choras, tautinių šokių grupė, leidžiamas mokinių laikraštėlis "Pirmieji Žingsniai" ir kt.), vargu ar pasitarnaus bendram lietuviškos reikalui.

Tad gal "Vardan tos Lietuvos" ir dėl mūsų dar taip pasigendamos vienybės ir, pagaliau, dėl tos pačios lietuviškos išlaikymo, nesmerkime ir ne trukdykime, o jei jau nenorime remti, tai bent palikime ramybėje tuos, kurie tikrai nuoširdžiai ir energingai dirba tikrai pozityvų darbą savajai tautai ir savajam kraštui.

J. JADVIRŠIS

### EXPERIENCED MOLDERS

### AND COREMAKERS

For gray iron foundry. Top scale wages, holidays, vacations and pension plan. 40 miles West of Chicago. Wire, write, apply or call collect — 312 TR 9-1559 C. W. SHUMWAY & SONS Batavia, Ill.

Current Dividend up to 4 1/4%



Dariaus ir Girėno šventei artėjant.

## LIFE ŽURNLAS IR KATERINA II

Life žurnalo kovo 26, balandžio 2 ir 9 numeruose tilpo iliustracijos iš Leningrado Hermitage galerijos — iš carienės Katerinos II gausaus rinkinio. Katerina II parodyta kaip didelė meno mylėtoja, žymiausių laikų dailininkų rėmėja ir globėja.

Ryšium su tokiu Katerinos II pavaizdavimu Laisvosios Lietuvos bendradarbis Edvardas Karnėnas parašė laišką vyr. Life žurnalo redaktoriui George P. Hunt, "pagirdamas" už tokį Katerinos II pavaizdavimą ir siūlydamas duoti Life skaitytojams daugiau žinių apie Kateriną II ryšium su 170 metų Lenkijos ir Lietuvos padalinimo sukaktimi, palyginus anų laikų Rusijos, Prūsijos ir Austrijos koegzistenciją su dabatine Maskvos ir Washingtono koegzistencija. Jis priminė gerą progą, kada šiais metais birželio 15 sueina 25 metai nuo Lietuvos, Latvijos ir Estijos okupacijos, nuo kada Sovietų Rusija, ne JAV pr. Franklino Delano Roosevelto pritarimo Jaltos

konferencijoj 1945, rūpinasi Pabaltijo "laisve" ir genocidu. Taip pat jis priminė anų laikų Lenkijos ir Lietuvos nusilpnėjimą po švedų karų ir Anglijos bei Prancūzijos, kurios vienintelės galėjo sutrukdyti padalinimą, jėgų įsivėlimą į JAV nepriklausomybės kovas bei Didžiojo Prancūzijos Revoliucijoj. Kartu jis priminė Katerinos II palaidumą ir jos "simbolinę" mirtį 1796 ant Lenkijos karaliaus sosto kėdės išvietėje...

Gegužės 18 raštu Life žurnalo redaktorių vardu Robert Browning padėkojo E. Karnėnui už Leningrado Hermitage komentavimą ir už siūlymą "for a LIFE article on the historical events which were the background to the amassing of the Hermitage collections". Toliau sakoma: "Should we have an opportunity to publish such an article, I hope the results will merit your interest and approval".

E. K.

## Taupykit ir Skolinkit Pinigus Amerikos Lietuvių Sostinėje - Marquette Parke

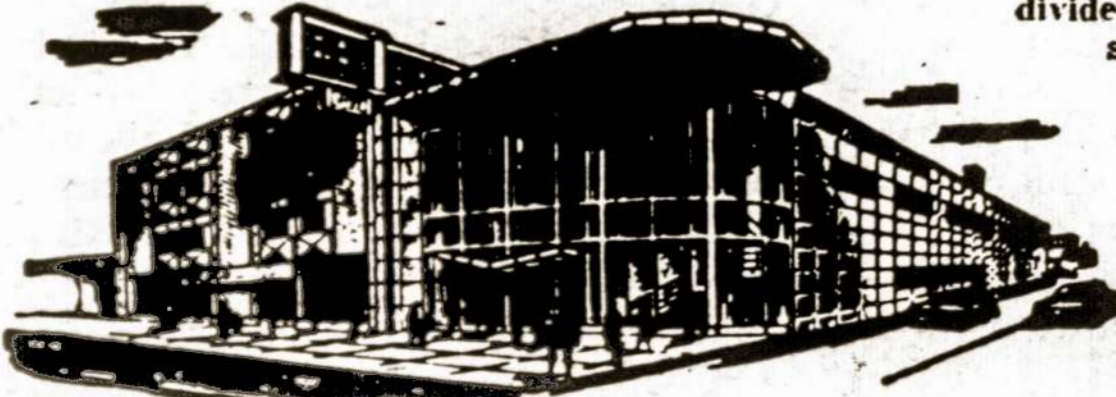
V A L A N D O S:  
Pirmad. nuo 12 iki 8 popiet  
Antrad. nuo 9 iki 4 popiet  
Trečiad. uždaryta visą dieną  
Ketvirtad. nuo 9 iki 8 popiet  
Penktad. nuo 9 iki 8 popiet  
Šeštad. nuo 9 iki 12.30 p. p.

Mokame aukštą  
**4 1/4%**

dividendą investavimo sąskaitoms

Chicago Savings bendrovės naujai padidinta įstaiga su dviem kėmiais automobiliams užima 290 pėdų plotį. Tai viena įdomiausių ir mūsų klientų patogumui puikiausiai įrengta įstaiga Chicagoje. Aukšti dividendai, apdraustas saugumas, skubus ir malonus pataravimas.

Taupykite ir skolinkite pinigus Amerikos Lietuvių Sostinėje — Marquette Parko apylinkės centre.



**CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION**  
6245 South Western Avenue. Chicago 36, Illinois Grovehill 6-7575

ty Seimą. Netolima praeitį prisiminus, mums gyvu pavyzdžiu šviečia, pvz., Airijos išėivija Amerikoj. Viena Airija Didžiojoje Britanijoj vargu ar būtų nepriklausomybę išsikovojo, jei ne gausi ir patriotinga airių išėivija. Ir šiandien airių išėivija yra didžiausias autoritetas Airijos valstybės garbei pasaulyje.

Nepalyginamai galinga žydų išėivija nepabūgo arabų Izraelio valstybę įkurti Palestinoje, vieton kurios paieškodama ramesnės vietos, kaip mes savo laiku buvom pradėję galvoti apie lietuvų tautos perkraustimą į saugesnę vietą.

Dievas mums skyrė Nemuno, Dauguvos ir Narvos erdvę prie Baltijos jūros, tad ir laikykimės jų kraštų, nors dažnų audrų tenka pergyventi, laikiną vergiją tenka nešti.

Neužmirškime savo šventos pareigos tėvynėi. Mūsų išėivinis gyvenimas būtų beprasmiškas, jeigu nesirūpinume Pabaltijo išlaisvinimu.

E. K. VILNIETIS

### RELIABLE HOUSEKEEPER.

And Child Care. Live in. Own room and TV. Good salary. — Recent references. Good transportation. Northside. Ph. 436-4546. Sundays 274-1630.

### TOOL CRIB ATTENDANT

We pay Top wages for Experienced Men  
Fringe benefits  
Paid vacations  
Profit-Sharing  
Steady work

### BREUER ELECTRIC

5110 N. Ravenswood Ave. 561-6162

### ANALYTICAL CHEMIST

B. S. in Chemistry (inorganic) required with some experience in wet chemical methods of analysis and quality control. Instrumental analysis background and knowledge of electronics necessary. — Must be U. S. Citizen. — Group insurance and other fringe benefits. — Apply:

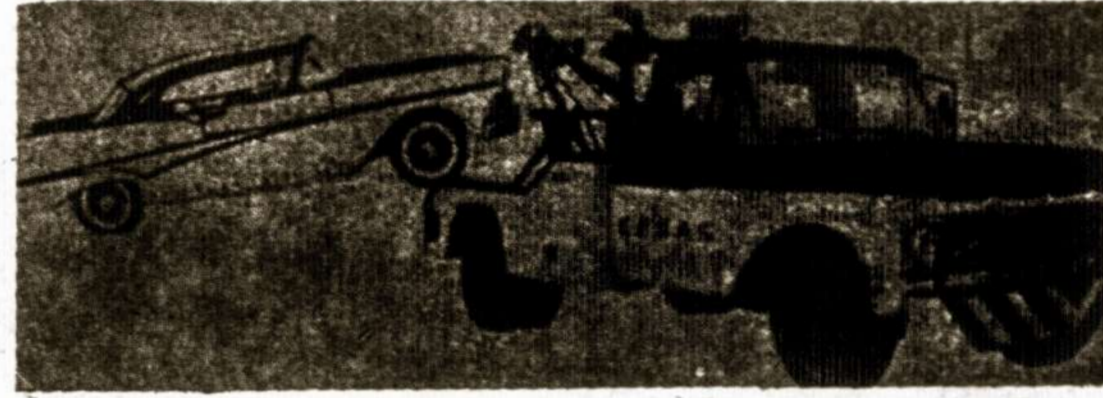
### AMERICAN POTASH & CHEMICAL CORP.

Attn: R. I. Gregg, Manager, Industrial Relation

258 Ann Street, West Chicago, Ill. 60185  
An Equal Opportunity Employer

Automobilio nelaimės atveju skambinkite  
(In case of accident call)  
GR 6-7777 24 hour towing service

Karoserijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkūs patalymai.



### BODY & FENDER WORK

PAINTING, MECHANICAL REPAIR  
2423 W. 59th St., Chicago, Ill., 60629  
Savininkas — MIKAS ČESAS

SIUNTIMAI I LIETUVĄ IR KITUS KRASTUS  
LICENCIUOTA LIETUVIŲ FIRMA

### COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

3212 So. Halsted St. Chicago 8, Ill. CA 3-1864

### MARQUETTE GIFT PARCEL SERVICE

2439 West 69 St. WA 3-2747

E. ZUKAUSKAS

Didelis pasirinkimas medžiagų kostiumams, suknelėms, skarelėms, odos ir kitų prekių! Įsitikinkite!

### Pasipuoškite isigydami GRAZIUS ROBUS H. SEIGAN KRAUTUVĖJE



Atsilankykite į draugišką krautuvę, kurioje savininkai ir pardavėjai kalba lietuviškai. Čia rasite didžiausią pasirinkimą vėliausių fasonų vyriškus kostiumus ir paltus tokių žymių firmų kaip: "Society Brand", "Greshire", "Botany 500" ir kitų. Geriausių firmų marškiniai visų dydžių; ir kitų vyrams reikmenų.

Jaunuoliai čia ras apsiropinimą pradedant nuo batų iki skrybėlės. Atsilankykite tuojau, kad galėtumėt pasinaudoti didesniu pasirinkimu.

ATEJE TEVAS IR SONUS RAS ČIA TINKAMIAUSIUS ROBUS. GALITE PIRKTI KREDITAN PATOGIAIS JUMS ĮSIMOKĖJIMAIS!

### H. SEIGAN

ROBAI, SKRYBĖLĖS, BATAI IR KITI REIKMENYS  
VYRAMS IR JAUNUOLAIMS  
4630-32 South Ashland Ave. Tel. Yards 7-1272  
CHICAGO, ILLINOIS



**Laisvoji Lietuva**

911 West 32 St.  
CHICAGO 8, ILL

Telef: FR 6-5416

## Kas ir kur?

\*\*\*\*\*  
JAV Lietuvos bendruomenės Centro valdyba spaudos mėnesio proga paruošė išleisti knygų sąrašą ir išsiuntinėjo visoms JAV LB apylinkių valdyboms.

Centro valdyba bendraraščių kreipėsi į visas LB apylinkių valdybas su pageidavimu, kad kiekvienoje apylinkėje būtų platinama lietuviškoji spauda. Kur nėra spaudos platintojo apylinkės valdyba turi stengtis platinti ją surasti.

\*\*\*\*\*

JAV Lietuvos Bendruomenės Centro valdybos nariai: Marija Rudienė, Jonas Jasaitis, Jeronimas Ignatonis ir Vaclovas Kleiza, š.m. gegužės mėn 22 - 23 dienomis dalyvavo JAV LB Tarybos sesijoje Philadelphijoje.

Tarybos sesija praėjo pakilioje ir darbingoje nuotaikoje.

\*\*\*\*\*

Dr. Jonas Valantiejus rezidencijoje, š.m. gegužės mėn. 23 d. vyko New Buffalo ir La Porto lietuvių susirinkimas berželinių įvykių minėjimo proga.

Šia proga lankėsi LB Čikagos apygardos nariai Valerijonas Šimkus ir Jonas Vaičiūnas. Valerijonas Šimkus skaitė įvykių pritaikytą paskaitą ir parodė dokumentinius Lietuvos vaizdų, okupacijų ir genocido filmus. Jonas Vaičiūnas kalbėjo Lietuvos Bendruomenės reikalais.

Dr. J. Valantiejus, 3-sios kartos lietuvis, sutiko sudaryti laikinąją Lietuvos Bendruomenės apylinkės valdybą. Lietuvių Bendruomenės jėga susirinkusiųjų buvo suprasta ir filmai šiltai priimti.

\*\*\*\*\*



## Spaudos verpetuose

- atkelta iš 5 pusl. -

Kiekvienu atveju tuščia vieta būtų buvusi malonesnė, nei šis šlykštus pamfletas.

Perskaičiusi O.

\*\*\*\*\*

DIRBAME!

Lietuviai, latviai ir estai, sudarę Rezoliucijoms Remti Komiteto skyrių Rochesteryje N. Y. pasiuntė to vieneto beveik visą pelną centrui (\$250.00), gautą iš parengimo. Tą parėngimą organizavo ir pradėję Juozas Jurkus, RRR pirm. specialus pavaduotojas. Visa eilė lietuvių darbuotojų iš Rochesterio yra parėngę rezoliucijų pravedimo darbą stambiomis aukomis. Visos aukos siūstinos Komiteto kasininkui G. A. Petrauskui 3442 Madera Ave, Los Angeles, California 90039.

\*\*\*\*\*



Latvaitė tautiniuose rūbuose.

### "VYČIŲ SUVAŽIAVIMAS"

Solistė Pridencija Bičkienė atliko Vyčių seimo metu ruošiamo koncerto programą. Vyčių suvažiavimas įvyks rugpjūčio 5-8 d. d. Statler Hilton viešbutyje, Los Angeles mieste. Koncerto programoje dalyvaus ir šv. Kazimiero parapijos choras ir solistai, vadovaujami komp. B. Budriūno. Koncertas įvyks rugpjūčio 6d. 8v. 30 min. puošnioje Pacific salėje, kur tame viešbutyje vyksta patys didieji ir iškilmingieji renginiai.

\*\*\*\*\*

### LB VAKARŲ APYGARDA

ruošia specialią konferenciją rugpjūčio 7-8 d. d. Statler Hilton viešbutyje, Los Angeles. Tuo pat metu ten vyks ir Lietuvos Vyčių seimas. LB Vakarų Apygardai vadovauja žinomas visuomenininkas K. LIA UDANSKAS. Konferencijoje numatyta plati ir įdomi programa. Į konferenciją pakviesti visi LB centro vadovai - J. Bačiūnas, S. Barzdukas, V. Volertas, J. Jasaitis ir kit.

\*\*\*\*\*

### JAU IŠNYKO LIETUVOS VARDAS

Kaip rusiškas komunizmas naikina tautas ir nieko bendro neturi su jų skeliabomis "tautų lygybės" idėja, aiškiai matome iš nelaimingos mūsų tėvynės 25 metų istorijos: pradžioje gaunamuose iš okupuotos Lietuvos laiškuose buvo žymima, kad tai yra iš "LTR" ar "Lit. SSR". Dabar jau Lietuvos vardas pašto stampuose panaikintas... liko tik CCCP...

\*\*\*\*\*

Š.m. gegužės mėn. 23 d. Ukrainos Veteranų S-ga, Vladimiro katedros salėje, Chicagoje, minėjo Ukrainų kariuomenės Vado - Otama no Simono PETLIŪROS 39 metų mirties sukaktį. S. Petliūra 1926 m. Paryžiaus gatvėje pasalūno buvo nužudytas. Žudikai apsiriko mąnydami, kad su Vado S. Petliūros nužudymu žus ir ukrainiečių troškimai ir siekiai laisvės Ukrainai. Toks vadų žudymas tik suvienija tautiečius šian



## Kariuomenės paradas Petro Vileišio aikštėje. Svečių tribūna ir šalia jos svetimų valstybių karo atstovai

dien milijonai ukrainiečių šaukiasi į pasaulio sąžinę laisvės pavergtai Ukrainai.

Minėjime buvo suruošta akademija - koncertas kuriame, su didžiausiu pasisekimu, dalyvavo mūsų solistė p. Janina Šalnienė ir solistas Algirdas Brazys. Solistų dainomis sužavėta publika nesigailėjo katučių iššaukdama solistus kartoti dainas. Per traukos metu, dainų sužavėtas ukrainietis reiškė man džiaugsmą ir padėką minėjime dalyvaujantiems lietuviams, pareiškdamas, kad mūsų abi tautos Ukraina ir Lietuva turėtų glaudžiai bendrabiauti visose srityse nes mes, istorijos bėgyje bendrais Valdovais surišti tampriais ryšiais, o ir ateityje reikės turėti bendrą frontą prieš bendrą priešą kovoje už laisvę - už Lvivą ir Vilnių.

Minėjime dalyvavo nemažai Vilniaus krašto lietuvių.

p. s.

\*\*\*\*\*

### SKELBIAME KARO NUSIKALTĖLIŲ SĄRAŠĄ

PRADĖKIME NUO IVANO SEROV' C Papeikę per dažną mūsų dejavimą ir per silpną aktyvumą Lietuvos laisvinime, nesitenkintami tik sekimu kas padaryta ir kos darosi okupuotoje Lietuvoje bei registravimu būdingų įvykių, genocidinių nusikaltimų, -- pradėkime sudaryti karo nusikaltėlių sąrašą ir jį skelbkime pasauliui.

Galime palikti ramybėje jau pas Abromą nuėjusiuosius, kaip J. Staliną ir kitus. Skelbkime tik gyvuosius karo nusikaltėlius Lietuvoje, m. cius ir sovietus.

Vienas iš didžiausiųjų karo nusikaltėlių Pabaltijy yra Ivan Alexandrovich Serov' as, sovietinis generalas, buvęs saugumo viršininkas, kaip L. E. pažymėta, "sudarė Pabaltijo valstybių prieškomunistinių ir priešrusiškųjų asmenų likvidavimo planą ir buvo paskirtas 1941 išvežimų viršininku".

Kaip skelbiama iš Maskvos, šiuo metu gen. I. Serovas vėl yra kelyje į viršūnę. Kaip tik yra proga "padaryti jam didesnę reklamą".

Be jo, gerai patikrinę Pabaltijo okupacijos režimą, rasime eilę kitų sovietų "didvyrių", kurie turi būti įtraukti į karo nusikaltėlių sąrašą ir paskelbti pasauliui.

Ką mes tokiu būdu šiuo metu pasieksime? Gerai juos išreklamavę mes galime užkirsti kelią jiems užsienyje pasirodyti. Sudarykime pagrindą, kad Vakarų valstybės jų neišleis.

Panašiai pasielgtina ir su buv. nacionalais karo nusikaltėliais Lietuvoje. Ir juos, jeigu jie yra dar gyvi, išvilkime pasaulio viešumon. Nesitenkime vien tik generolais ar aukštais pareigūnais.

Ir tai reikėtų daryti sutartinai su latviais ir estais, pabaltiečiųvardu.

Tai gi, pradėkime nuo Ivan Serovo ir pamatysime koks gražus karo nusikaltėlių sąrašas susidarys. Kaip tik šie metai geriausiai tinka. Ar gi Pabaltijo pavergimo sidabrinę sukaktį minėsime tik... dūsaudami.

E. K.

\*\*\*\*\*

### DŽIUGINANTIS PAVYZDYS

Valerijonas Šimkus ir Jonas Vaičiūnas, LB Čikagos apygardos valdybos nariai, pradėjo lankyti apygardos lietuvių kolonijas. Pirmasis dažiausiai parodo filmus iš Nepriklausomos Lietuvos gyvenimo, karo pradžios Lietuvoje, bolševikinių laikinimų autentiškus vaizdus iš Pra-

vieniškų, Telšių ir kitur, o Vaičiūnas painformuoja Bendruomenės ideologijos klausimais. Tokiu būdu pavyko jau įkurti naują LB apylinkę Springfielde, o La Porto - New Buffalo lietuviams sėkla jau pasėta, ir trečiosios kartos lietuvis dr. Jonas Valantiejus užtikrino, kad apylinkė bus įsteigta. Svarbiausia, kad šioje vietovėje naujųjų ateivių nesama, tat tokios apylinkės įsteigimas bus gražiu pavyzdžiu kitiems senesnės kartos lietuviams, taps lyg ir paragininmu, vienytis Lietuvos Bendruomenės eilėse.

Keisčiausia, kad tokius darbus darba žmonės, valdybos pirmininko ir kai kurių kitų narių ignoruojami. J. Vaičiūnui net atimtas informacijos

vedėjo titulas, ir jis paliktas nariu be pareigų. Pažiūrėsime, kas konkrečius darbus įvykdys, ar nariai be pareigų, ar net su dvigubomis...

Be to, Vaičiūnas ruošia reportažus iš apylinkių veiklos. Kur Šimkus su filmais nėra kviečiamas su draugais plunksnos žmonėmis lanko LB apylinkių valdybų atstovus, pasiinformodami apie veiklą. Teko girdėti, kad keli aprašymai jau paruošti ir atiduoti spaudai.

Apie apylinkių lankymą paminėjo didelė dalis lietuviškos spaudos, įskaitant ir kanadiškius "Tėviškes Žiburius".

Gegužės 6 dieną juodu vyksta į Racine, Wis.

p. s.

CHICAGOS LIETUVIŲ OPERA

VERDI

# REQUIEM

IR

MARKAIČIO

## VILNIAUS VARPAI

Su Chicago Simfoniniu Orkestru

Lietuvos partizanų ir visų žuvusiųjų už Tėvynės laisvę per 25 Lietuvos okupacijos metus

### PAGERBIMAS

1965 m. birželio 13 d., 3:00 val. p. p.  
McCORMICK PLACE THEATRE,  
23rd & South Lake Shore Drive

Chicagoje bilietai gaunami: MARGINIUOSE, 2511 West 69th Street.  
Atidaryta: kiekvieną dieną nuo 9-6 val. vak., pirmadienį ir ketvirtadienį nuo 9-8 val. vak., sekmadieniais nuo 10-1 val. popiet.

Bilietai kainos - 7, 6, 5, 4, 3 dol. (Nupirkti bilietai negrąžinami)

Is kitur bilietai užsakomi paštu, siunčiant kartu čekį ir sau adresuotą voką su pašto ženklu, šiuo adresu:

LITHUANIAN OPERA OF CHICAGO  
6910 South Fairfield Ave., Chicago, Illinois 60629

Prašome panaudoti šią atkarpą

Siunčiu \$ ..... čekį už ..... bil. po \$ ..... už bilietą.

Vardas ir Pavardė ..... Miestas ..... Valstybė ..... Zip .....

Gatvė .....

Visus kviečia dalyvauti CHICAGOS LIETUVIŲ OPERA

## PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!  
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsivesti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4 1/2% išmokamas du kart per metus.



## MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747  
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;  
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President



SIUNČIU \$ 5 metinei prenumeratai

( Naujiems skaitytojams prenumeratos pradžia skaitoma nuo laiško gavimo dienos ) SIŪSKITE laikraštį šiuo adresu:

PAVARDĖ .....

Nr. ir gatvė .....

MIESTAS ..... VALST. .... ZONA

KUPONAS: prašau mane iškirpti ir užpildžius pasiųsti Laisvosios Lietuvos Administracijai. Ačiū!